

Identities in The Shattered Soul: An Examination Based on the Diagnostic Criteria for Dissociative Identity Disorder*

Osman Söner¹Sude Nur Sertkara²Hayrunnisa Yaşar³Ennur Ayşe Taşkıran⁴

Article Info

Keywords

Shattered soul
Dissociative identity disorder
DSM-5
Movie

Received: 18.07.2025

Accepted: 01.12.2025

Published: 31.12.2025

Research Article

[DOI: 10.17984/adyuebd.1745050](https://doi.org/10.17984/adyuebd.1745050)

Abstract

This study aims to examine the movie Shattered Soul within the framework of DSM-5 Dissociative Identity Disorder (DID) diagnostic criteria. The study was conducted within the framework of DSM-5 diagnostic criteria sub-dimensions of dissociative identity disorder, dissociative amnesia, depersonalization/derealization disorder, other specified disorders, and unspecified dissociation disorder. Document analysis was used as the data collection method in the study. In this context, the researchers watched the movie separately and conducted detailed analyses in line with DSM-5 diagnostic criteria. Specifically, psychological states were assessed by identifying dissociative symptoms—such as identity disruption, amnesia, and depersonalization/derealization—through systematic observation of the characters' verbal expressions, emotional fluctuations, behavioral shifts, and facial gestures in the film. The scenes were analyzed using a content analysis technique, and each observation was coded based on its correspondence to DSM-5 diagnostic indicators. These analyses of the film's main characters aim to reveal their psychological states and how they can be evaluated in accordance with the DSM-5 diagnostic criteria. In particular, dissociative symptoms such as dissociative identity disorder, dissociative amnesia, and depersonalization/derealization disorders were examined through the identity behaviors and the events they experienced. The psychological traumas experienced by each character and the resulting dissociative symptoms were categorized and analyzed within the framework of DSM-5 criteria. The findings of the study reveal that the psychological problems experienced by the main characters of the film show significant dissociative symptoms according to DSM-5 diagnostic criteria. In this context, Shattered Soul was evaluated as a cinematographic reflection of dissociative identity disorder and other dissociative disorders. The study offers significant insights into the relationship between cinema and psychiatry, providing an in-depth psychological analysis of film characters.

Introduction

Dissociative identity disorder (DID) is defined as a serious psychiatric condition in which an individual experiences disturbances in identity, memory, emotions, perception, behavior, and sense of self (American Psychiatric Association, 2013). Often associated with early-onset childhood trauma, DID can lead to outbursts of anger, self-harming behaviors, and suicide attempts. DID is characterized by significant identity disturbances

* This study was presented as a paper at the 19th national PDR student congress.

Corresponding author¹: Osman Söner, Asst. Prof., Istanbul Sabahattin Zaim University, Türkiye, osman.soner@izu.edu.tr

Author²: Sude Nur Sertkara, Istanbul Sabahattin Zaim University, Türkiye, sudesertkaraaa@gmail.com

Author³: Hayrunnisa Yaşar, Istanbul Sabahattin Zaim University, Türkiye, hayrunnisayasar24@gmail.com

Author⁴: Ennur Ayşe Taşkıran, Istanbul Sabahattin Zaim University, Türkiye, eanynsuerr@gmail.com

Söner, O., Sertkara, S. N., Yaşar, H. & Taşkıran, E. A. (2025). Identities in the shattered soul: an examination based on the diagnostic criteria for dissociative identity disorder. *Adiyaman University Journal of Educational Sciences*, 15(2), 767-802.

and persistent forgetfulness. Historically, DID was neglected for many years and considered an epiphenomenon of other disorders. However, advances in modern psychiatry and societal shifts in addressing trauma have led to a renewed focus on DID (Bachrach & Huntjens, 2025; Öztürk, 2018; Ross & Halpern, 2009; Söderberg et al., 2025). Recent studies emphasize that DID often emerges as a coping mechanism against long-term trauma and psychological distress, leading to the fragmentation of identity into distinct alters with unique memories, emotions, and behaviors (Öztürk, 2023; Öztürk, 2025a). These alter identities may form hierarchical roles such as protector, child, or avenger, reflecting internalized defense mechanisms found in clinical cases and dramatized in films. Media representations of DID, particularly *Split*, *Sybil*, and *Three Faces of Eve*, have drawn attention to the interaction between trauma, dissociation, and societal narratives, but have also been criticized for their overdramatization (Young et al., 2024). In this study, DSM-5 was preferred over ICD-11 due to its greater specificity in diagnostic criteria for dissociative identity disorder and its widespread use in clinical research. While ICD-11 aims for broader clinical use, DSM-5 offers more detailed, symptom-based criteria, making it more suitable for a film analysis focused on dissociative symptomatology (Tyrer, 2014; Young et al., 2024). Furthermore, the DSM-5's emphasis on observable behaviors, identity dissociations, and amnesia provides a clearer framework for coding scenes involving identity shifts and trauma-based reactions in audiovisual material (Öztürk, 2021). This choice was intended to facilitate consistency with current psychiatric research by allowing for a more structured and systematic assessment of the dissociative symptoms depicted in the film.

The history of dissociative identity disorder dates back to the 1800s, when it was initially considered to be caused by evil spirits and demons. This disorder, which was first described in the early 19th century, was studied in greater detail in the 20th century, and its name was changed to Multiple Personality Disorder (MPD) (Van der Hart et al., 2006). After 1980, a different approach to physical and sexual abuse in childhood led to an increase in research on DBD. With these developments, the process of defining and classifying dissociative disorders has progressed, and more comprehensive diagnostic criteria for this disorder have been developed in diagnostic manuals such as the DSM-5 and ICD-11. According to the DSM-5 Diagnostic Criteria Reference Manual, the diagnostic criteria for DBD are: identity dissociative disorder, dissociative amnesia, depersonalization/derealization disorder, other specified dissociative disorder, and unspecified dissociative disorder. DID symptoms include chronic headaches, fainting spells, auditory hallucinations, intense inner turmoil, mood swings, and identity uncertainties (American Psychiatric Association, 2013). ICD-11, on the other hand, defines Dissociative Identity Disorder under code 6B64, emphasizing identity disruption characterized by two or more distinct personality states and associated memory gaps, particularly for traumatic events (World Health Organization, 2019). While DSM-5 presents a more granular and symptom-based classification, ICD-11 simplifies and broadens diagnostic categories for global clinical use. The causes of DID include childhood sexual, physical, and emotional abuse and neglect, and this disorder develops in individuals who are unable to cope with traumatic events (Danylchuk & Connors, 2016; Steele et al., 2005). In general, DID is described as a psychiatric condition characterized by severe impairments in identity, memory, and self-perception due to childhood traumas.

It is noted that dissociative identity disorder is a frequently explored theme in cinema. The film "Shattered Soul" is an important example that delves deeply into this theme (Altıoklar, 2006). The film "Shattered Soul [Beyzanın Kadınları]" focuses on a series of murders committed in Istanbul and the psychological mystery behind these murders. The main character, Beyza, finds herself at the center of these complex events and is compelled to confront her past. The film explores the theme of dissociative identity disorder, shedding light on the individual's psychological conflicts and the dark side of society. The film dramatically reflects the effects of DID through Beyza's traumatic past and multiple personalities. The traumas Beyza experienced during her childhood led to the emergence of different personalities. These personalities are presented to the audience as reflections of the traumatic memories and emotions Beyza harbors in her subconscious (Şar & Öztürk, 2007). Another important character in the film is Doruk, Beyza's husband and a psychiatrist. Doruk's psychological manipulation of Beyza, turning her into a tool for murder, emphasizes the potential for abuse of power by authority figures and how justice mechanisms can be distorted. Doruk's control over Beyza's mental state disturbs and provokes the viewer's thoughts. In this way, the film shows that DID can be addressed as an individual problem and in the context of social structure and trauma (Şar & Öztürk, 2017; Steele et al., 2005).

The film "Shattered Soul" contributes to the representation of DID in cinema. The film delves deeply into the complexity of DID and its destructive effects on individuals. While detailing the effects of DID on an individual's life, the film also highlights cinema's potential role in introducing such complex psychiatric disorders to society. In this context, cinema increases social awareness and facilitates a better understanding of the challenges individuals with disorders like DID face. In addition, the film draws attention to the treatment processes of DID and the ethical dimensions of these processes. The hypnosis and other manipulation techniques that Doruk uses on Beyza reveal the negative effects of unethical practices on individuals (American Psychiatric Association, 2013). The film serves as an important example of how DID is represented in cinema, while also shaping the societal perception of psychiatric disorders (Putnam, 1989). Therefore, the film "Shattered Soul" dramatically addresses the effects and complexity of Dissociative Identity Disorder, making a significant contribution to its representation in cinema and its societal perception.

Childhood sexual abuse, physical, and emotional abuse are significant risk factors in the development of DID (He et al., 2025; Putnam, 1989; Shah, 2023; Söderberg et al., 2025; Van Der Hart et al., 2006). Films with DID themes in cinema deeply examine the reflection of this disorder in society and the effects of traumatic past experiences. This study aims to enhance the societal perception and scientific understanding of DID by analyzing its representations in cinema. First, the study thoroughly examines the diagnostic criteria and symptoms of DID, evaluating how well the cinematic representation aligns with these criteria. This provides an important reference for psychiatrists and clinical psychologists in increasing scientific accuracy (Brand et al., 2014; Dell & O'Neil, 2009). Second, the study aims to increase awareness of DID in society. This helps individuals with BPD gain greater acceptance and support in society (Brand et al., 2014). Thirdly, the study's scientific contributions include evaluations of how treatment methods for BPD are represented in cinema. This serves as a guide for both clinical practitioners and film producers (Draijer & Bloon, 1993). Ultimately, this study highlights the significance of interdisciplinary research. The interaction between psychiatry and cinema enables the development of deeper understandings in both fields. This contributes valuable insights to the academic literature and raises public awareness of mental health issues (Şar, 2011; Van Der Hart et al., 2010). Therefore, this study aims to investigate how the perception of DID in society is shaped through cinema and how this perception affects the lives of individuals with DID.

Method

In this section, the research model, the films and characters selected as the study group, the document review and content analysis methods applied during the data collection process, and the steps followed in the data analysis are explained in detail.

Research Design

This research employed the document review model, a qualitative research method (Yıldırım & Şimşek, 2018). Document analysis is a scientific research method defined as collecting, reviewing, questioning, and analyzing various documents as the primary source of research data (Sak et al., 2021). Written materials such as films, videos, photographs, and books are included in the types of document analysis (Yıldırım & Şimşek, 2018). In this context, the film "Shattered Soul" was classified as a documentary in this study and examined in relation to Dissociative Identity Disorder. This film was preferred because its main character displays dissociative symptoms that clearly align with the DSM-5 diagnostic criteria for Dissociative Identity Disorder. Additionally, the film presents multiple personalities, a traumatic background, and inner conflicts in a manner that allows detailed content analysis in line with scientific psychiatric approaches. In the film "Shattered Soul," situations consistent with the diagnostic criteria in the DSM-5 diagnostic manual were identified.

Scope of the Study

The scope of the study is the film "Shattered Soul," released on March 17, 2006, and lasting 2 hours and 2 minutes. The main character of the film, Beyza, has Dissociative Identity Disorder (DID), and the film revolves around this disorder. Beyza has different personalities due to her traumatic past; these personalities include "Ayla," who reflects her childhood, the religious "Rabia," and the fun-loving "Dilara." Beyza experiences serious difficulties when switching between different personalities, reflecting the profound effects of her traumas. The film progresses as Commissioner Fatih, who is trying to solve the severed leg murders, tracks down Beyza.

Beyza's husband suggests that the murders may be linked to Beyza's past traumas and Dissociative Identity Disorder (DID). It is revealed that Beyza's traumatic past is related to the sexual abuse she experienced in the orphanage. While investigating the murders, Commissioner Fatih discovers that Beyza exhibits different personalities. During this process, Doruk manipulates Beyza into believing that she committed the murders. Under intense pressure, Beyza attempts suicide but is rescued. Commissioner Fatih realizes that the murders may be connected to Doruk and deepens his investigation. Doruk attempts to merge Beyza's personalities through hypnosis. At this point, it becomes clear that Doruk's real goal is to direct Beyza to kill child abusers. At the film's end, Doruk and Commissioner Fatih confront and shoot at each other. Ultimately, Beyza ends the events by shooting Doruk. The film dramatically addresses the complex structure of DID and the effects of this disorder on an individual's internal conflicts, drawing attention to its psychological and social dimensions.

This particular film was selected not only for its rich psychological themes but also for its unique representation of DID in a Turkish cultural context—something that has been underexplored in comparison to more widely studied Western films such as *Split* or *Sybil*. While previous academic works like Hancıgaz (2016) have analyzed the film through the lens of “madness” in Turkish cinema, and Serarslan et al. (2011) have approached it from the standpoint of “sin and punishment,” neither has evaluated the film using DSM-5 diagnostic criteria for DID. Therefore, this study aims to fill a critical gap by offering a structured psychological analysis grounded in clinical standards, thereby distinguishing itself from earlier cultural or thematic readings.

Data Collection and Analysis

This research employed qualitative research methods. Qualitative research methods are generally defined as research conducted using techniques such as document analysis, observation, and interviews to collect data; events are studied in their environments as a whole, within a process, using qualitative methods (Yıldırım and Şimşek, 2018). The study's documents were examined in accordance with the stages outlined by Karasar (2016). These stages are “finding sources, reading, taking notes, and evaluating.” Figure 1 illustrates the stages involved in examining documents.

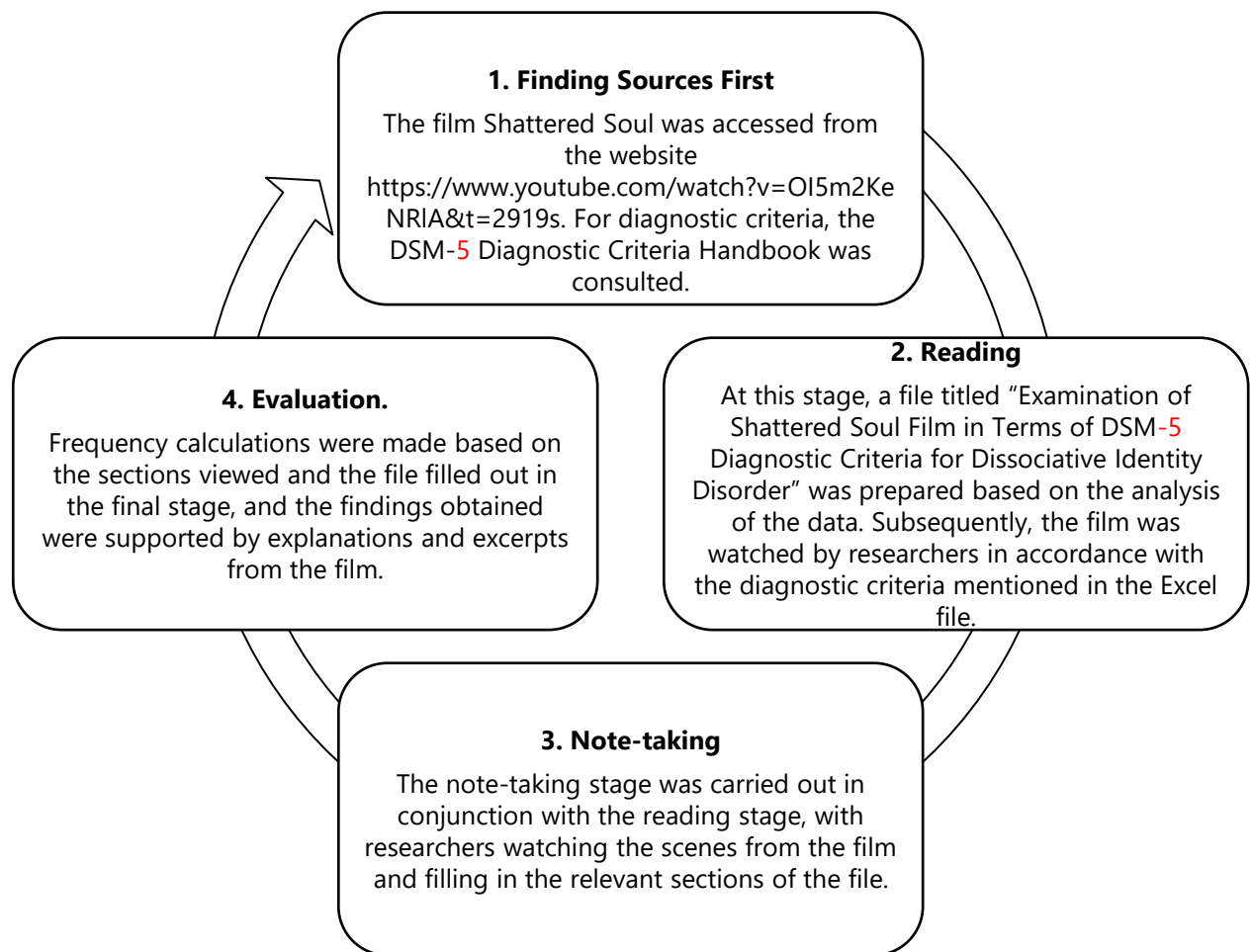

Figure 1. Process stages monitored

Content analysis was employed to analyze the collected data. This method was chosen because it enables the systematic examination and interpretation of textual and visual materials, making it particularly suitable for analyzing film content in the context of psychological constructs (Paczesa, 2025). Given the qualitative nature of Dissociative Identity Disorder representations in the film, content analysis provided a structured framework for identifying, categorizing, and interpreting the DSM-5 diagnostic criteria as manifested through characters' dialogues, behaviors, and environments. This method was employed by researchers to determine whether the diagnostic criteria for Dissociative Identity Disorder, as listed in the DSM-5 Diagnostic Manual, were represented in the film's scenes in an unbiased and systematic manner, and to record these scenes in the appropriate fields. In this context, researchers examined the film "Shattered Soul" about the DID diagnostic criteria in the DSM-5 Diagnostic Manual. During the examination, the dialogues in the film, the characters' gestures, facial expressions, and movements, as well as the environments in which the events took place, were observed and recorded. The diagnoses were compiled in the file titled "Examination of Dissociative Identity Disorder in the Film Shattered Soul According to DSM-5 Diagnostic Criteria," and how DID was portrayed in the film was revealed through the diagnostic criteria. The findings were presented with the support of video recordings taken from the scenes.

In the study, four researchers watched the film independently and took detailed notes on characters, artists, art forms, techniques, culture, facts, and situations. The researchers' notes were compiled, common points were identified, and the scenes were interpreted based on this information. A descriptive analysis method was employed, which involved a thorough examination of the themes identified through content analysis. This method ensures that the data is presented in an organized and understandable manner (Yıldırım & Şimşek, 2018). Again, to ensure the study's reliability, an inter-observer reliability study was conducted. Inter-rater reliability was measured by applying a single form to four practitioners and calculating their correlation. This

calculation was performed using the formula $P(\text{Agreement Percentage}) = [\text{Na}(\text{Agreement}) / \text{Na}(\text{Agreement}) + \text{Nd}(\text{Disagreement})] \times 100$ (Bakeman & Gottman, 1997), and the p-value was found to be 97%. This result indicates that the study is reliable.

Ethical Disclosure

Ethics Committee Approval. Since no data collection or experiments were conducted on humans or animals in this study, there was no need to consult an ethics committee.

Conflict of Interest: The authors declare that they have no conflict of interest.

Author Contributions: The research design was jointly developed by all authors, and the film was watched and coded by four of them. In addition, the introduction was written by E.A.T., the methods section by O.S., the findings section by S.S., and the discussion and conclusion section by O.S. and H.Y. All authors jointly submitted the final version.

Results

The movie "*Shattered Soul*" was analyzed in accordance with the diagnostic criteria outlined in the DSM-5. In the DSM-5, dissociative identity disorder was found to have five subtypes: identity dissociation disorder, amnesia dissociation (dissociative amnesia), depersonalization/derealization (derealization), other specified dissociative disorder, and unspecified dissociative disorder. During the film analysis, the items within these subtypes were examined. When making evaluations, the definition of the relevant disorder in the DSM-5 was first provided, followed by examples of related scenes, which were then interpreted in light of the disorder.

Dissociative Identity Disorder

There are five criteria for identity dissociative disorder, which is one of the subtypes of dissociative identity disorder in DSM-5. The scenes and comments in the film related to each of these criteria are presented below.

1. Dissociation in identity manifests as two or more distinct personality states (which in some cultures may be described as a possession experience). Distinct interruptions in the sense of self and sense of agency characterize dissociative identity disorder. These disruptions are accompanied by fluctuations in mood, behavior, consciousness, memory, perception, cognition, and/or somatosensory functions related to the condition. These findings and symptoms are observed by others or reported by the individual (American Psychiatric Association, 2013, p. 292).

Identity fragmentation is when a person has two or more distinct personality states. In some cultures, this condition is referred to as "possession." Identity fragmentation manifests in distinct interruptions in a person's sense of self and control. These disruptions cause fluctuations in emotions, behavior, consciousness, memory, perception, thinking, and/or bodily functions. These symptoms may be observed by others or noticed by the individual. Thus, it becomes clear that the individual shifts between different personality states, leading to changes in various functions. At this point, scenes and comments from the film related to this diagnosis are presented below.

"As she passes through the revolving door, she is startled when someone holds the door and prevents her from leaving. She looks at the man with a nervous gaze. She tries to force her way out, but the man holds the door firmly, preventing Beyza from leaving. After a few seconds of staring at each other, the man calls, "Dilara." At the man's call, Beyza's expression changes, and she recognizes the man she had initially looked at with anxiety. Recalling her past experiences with the man, she shifts into Dilara's persona. As a result, her gaze and behavior toward the man take on meaning, and they eventually exit the revolving door together." (11.10)

In this scene, Beyza's identity split is visible. Startled when a man blocks her as she passes through the revolving door, Beyza looks at him nervously and tries to leave. The man continues to block her exit, and after a few seconds of staring, he calls out, "Dilara." With the man's call, a change in Beyza's gaze becomes noticeable, and her anxious gaze gives way to a familiar one. Beyza transitions into her Dilara persona, recognizes the man, and recalls memories associated with him. This transition significantly disrupts Beyza's sense of self and agency.

Fluctuations in emotion, behavior, and consciousness become observable to others. The man also notices this change and is surprised by the difference in Beyza's attitude. Thus, their interaction and behavior gain meaning and exit together through the revolving door.

Dilara Naim exits her car, lights a cigarette, and starts walking while smoking. As she walks, tossing her hair, she catches a man's eye. The man, attracted by her revealing clothing and movements, stares at Dilara from head to toe. This upsets Dilara, and she leans her hands against a shop window. At that moment, she experiences a flash of memory, and her expression changes. With this change, she transitions into Rabia's personality. Rabia tries to cover the revealing parts of her clothing, then picks up a sheet she sees on the street, wraps it around her hair, and starts running." (13:00)

Beyza's identity dissociation is also observed in this scene. Beyza is in Dilara's personality in this scene. It is observed that she transitions from Dilara to Rabia when she sees some reminders on the road. With this transition, it is evident that the two personalities differ in terms of emotions, behavior, and perception, as Dilara feels uncomfortable with her current attire. Others observe these fluctuations in emotion, behavior, and consciousness. There are clear interruptions in her sense of self. Her perception of the people around her, their behavior toward her, and her situation change depending on the Rabia persona she adopts.

Beyza picks up the food on the plate with a knife and puts it in her mouth. She cleans the food spilled onto the corner of her mouth by looking at herself in the knife's reflection. As she gazes into her reflection, a transformation comes over her, and she becomes a different person. However, at that very moment, her husband, Doruk, enters the kitchen. Beyza notices her husband and turns to him without changing her personality. Doruk smiles at his wife. Beyza looks at the knife in one hand and then at her husband. Doruk says he came to get some tea. Beyza smiles and says she will bring the tea in a moment, then turns toward the counter and looks around nervously." (18.10)

This situation is one instance where Beyza's identity split is observed. Beyza is the main character in this scene. The knife she picks up is a reminder of a traumatic event she experienced in the past. When she sees the knife, a noticeable change in her gaze is evident, indicating emotional and cognitive fluctuations. However, this process is interrupted when Doruk enters the room, and a complete personality change does not occur. Doruk's presence disrupts the reminder's effect, preventing the transition from being completed. In this segment, perceptual fluctuations are observed.

"A voice from nowhere calls out, 'Rabia.' Rabia turns around, looks in the mirror, and covers her mouth in shock. At that moment, she switches to her Dilara persona. Dilara smiles and speaks to Rabia in a mocking tone. But then her expression changes, and she reverts to being Rabia again. Rabia gets angry and curses Dilara. Then her gaze changes again, and she switches to her Dilara persona. Dilara points to her genitals in a mocking tone and says that she rules the whole world. Her gaze shifts again, and she reverts to her Rabia persona. Rabia becomes angry, breaks the mirror, and shouts that Dilara cannot further lead her into sin. She picks up a broken piece of glass and brings it toward her genitalia. As Rabia tries to cut her genitalia, Dilara stops her. Finally, the glass shatters in her hand and falls to the ground. Dilara throws her headscarf to the ground and scolds Rabia for nearly killing them. Just then, the maid knocks on the door and calls, "Beyza." Her gaze shifts again, and she transitions into the Beyza persona, beginning to cry. (26.13)

In this scene, Beyza's identity split is observed several times. In this scene, we see the dialogue between Beyza's two personalities, Dilara and Rabia. These two identities are distinctly different in emotions and behavior, occupying two opposing positions and fluctuating between them. Their perceptions are opposite to each other. There are noticeable interruptions in their sense of self. Different characters in the film can observe these fluctuations in emotion, behavior, and consciousness. According to Öztürk and Sar (2016), alter personalities in Dissociative Identity Disorder develop as distinct identity states that serve specific psychological functions, often formed as protective responses to trauma. In this context, Rabia and Dilara appear to represent contrasting psychological roles—Rabia, possibly embodying moral rigidity or religious suppression, and Dilara, reflecting emotional liberation and impulsivity—which aligns with literature findings that alters may embody

different roles, emotions, and memories depending on the trauma background of the host personality (Öztürk & Sar, 2016).

"Beyza is at the cinema with her husband when her phone rings. When the caller says they are calling for Elif, she gets up. She then sends her husband a message saying she has to go to the nursery. She arrives at the kindergarten's garden, and the area is very dark since it's nighttime. She nervously calls out "Aziz Efendi" a few times. As she looks around in fear, she hears children's voices coming from nowhere and begins to recall her traumatic childhood memories. Her expression changes as she shifts into Ayla's persona. Ayla starts crying and mumbling, crawling on the ground. At that moment, Elif runs up to her and says, "I'm coming, Beyza." Ayla cries as she takes Elif's hand and tells her they must escape. Elif asks her, "Are you Ayla again?" Ayla says that it is dark here and she is afraid. Elif tries to calm her down. Ayla mentions that her mother, Pakize, is angry with her and asks Elif not to leave her. Elif says she won't leave her and that she's her best friend. Elif hugs Ayla and says, "Become Beyza so we can go." Ayla changes her expression as she recalls memories and transitions into the Beyza persona. (30.18)

Here, too, Beyza's identity split is observable. In this scene, Beyza experiences memories of her childhood through specific reminders. At the same time, she transitions into the character of "Ayla." Ayla's personality represents Beyza's childhood. With this transition, she exhibits childish behavior. She expresses her fear like a child. The fact that her student, Elif, notices this situation shows that the changes and fluctuations are observable by others.

Beyza (Rabia) watches the whirling dervishes inside a mosque with admiration. After watching their performance in a spellbound manner for a while, a blank look appeared in her eyes. She slowly wipes the smile from her face and closes her eyes. Then, strange movements appear in her eyes. At that moment, memories of Dilara's lover, Naim, and Koray come to mind. A short time later, she opens her eyes again with a look of surprise. There are noticeable changes in her gaze and smile." (53.47)

The main character, Beyza, is in Rabia's persona in this scene. She is watching a semazen whirling dervish performance inside a mosque. At this moment, the presence of the semazens whirling dervishes brings back some memories of Dilara in Beyza's mind. With this reminder, she transitions from the persona of Rabia to that of Dilara, accompanied by an eye movement during the personality change. This transition indicates a clear break in Beyza's sense of self and sovereignty. Her gaze, mannerisms, and smile reveal meaningful differences reminiscent of Dilara. These fluctuations in emotion, behavior, and consciousness are observable to others.

"Beyza sits up from where she is lying and checks to see if her husband Doruk has left. When she realizes he has, she immediately gets up and starts rummaging through Doruk's bag, which he was assigned as a psychiatrist in connection with the severed leg murder. Opening the bag, she finds a photo of a woman (Serap). Seeing the photo, she freezes in shock and disbelief. At the same time, some memories of the woman begin to surface in her mind. With a nervous demeanor, she returns to the bag and continues rummaging through it quickly. She pauses again; this time, she finds a photo of a man (Koray). As he looks at the photo with fear and anxiety, some memories of the man also surface in his mind. She stumbles momentarily and knocks over the glass on the table, breaking it. She screams "Doruk!" in fear and quickly moves away from the bag. She tries to limp toward where Doruk is. When she reaches the hall, she clutches her heart, and memories of a whirling dervish performance and smoking cigarettes come to mind with strange eye movements. After these memories, she collapses to the ground. A few seconds later, he opens his eyes and gets up. He takes off his clothes and turns toward the mirror. He fixes his hair and clothes. His emotions and demeanor completely differ from a moment ago." (59.30)

In this scene, Beyza's dissociation of identity is observed. When Beyza sees people connected to her other personalities, she experiences some gaps in her memory. As with every personality change, memories come back to her with the help of certain triggers. At the same time, she transitions to her other personality, Dilara, in this scene. After the personality change, her behavior and emotional state differ greatly from Beyza's

character. This shows a clear break in Beyza's sense of self and dominance. With her transition to Dilara, there is a significant difference in her perception of what just happened.

"Beyza, vomiting in front of the toilet, begins to remember conversations about her childhood. Her gaze changes, and she transforms into Ayla. Just then, the housekeeper enters. Approaching Beyza, she asks, 'Beyza Hanım, what happened? Did the milk upset you?' and tries to pull her to her feet by her arm. However, Beyza (Ayla) suddenly falls to the ground and remains unconscious for a short time. When she comes, she looks at the housekeeper with fearful eyes and says, 'Pakize mother, I... I didn't do anything. You're evil, you're evil.' The housekeeper, trying to calm Beyza (Ayla) by holding her arm, accidentally falls into the bathtub and faints. Beyza (Ayla) calls out to the housekeeper in fear, 'Pakize, Mom!'" (1.23.46)

The film's main character, Beyza, recalls her bad experiences with Pakize, the director of the orphanage, in this scene. As she recalls, Beyza faints. She transitions to another personality, Ayla, her name at the orphanage. This transition creates a clear break in Beyza's sense of self and sovereignty. She behaves like Ayla—like a child. She is afraid of the housekeeper, mistaking her for Pakize, the orphanage director. With the personality change, fluctuations in her behavior are observed. The housekeeper can observe these fluctuations in emotion, behavior, and consciousness.

"Commissioner Fatih stands up to arrest Beyza, who has surrendered, and removes the handcuffs from his belt. As he begins to handcuff her, Beyza has difficulty breathing, and her gaze changes noticeably. Commissioner Fatih does not understand what is happening. However, Beyza switches to her Dilara persona and asks Commissioner Fatih for a cigarette. Commissioner Fatih is surprised by this unexpected request but takes out his cigarette, hands it to Dilara, and lights it. As Dilara smokes the cigarette, she smiles, revealing her cleavage, and moves closer to Commissioner Fatih." (1.33.00)

In this scene, Beyza's identity split is visible. Beyza is the main character in this scene. The handcuffs serve as a reminder in this scene. Along with the reminder, she transitions into Dilara's personality. In this segment, fluctuations in emotion and behavior are observed. Commissioner Fatih also notices Beyza's transition into Dilara's personality. Additionally, these fluctuations in emotion, behavior, and consciousness can be observed by others.

"Dilara says she is bored in the interrogation room, that she is leaving, and that she will return when the time comes. Then there is a noticeable change in her gaze, and she suddenly faints. Everyone in the interrogation room, including Commissioner Fatih, panics and gathers around Dilara. One of the police officers says she needs to be taken to the infirmary. However, Commissioner Fatih slams his hands on the table in anger. After being treated at the infirmary, Dilara is returned to the interrogation room, now under the alias Beyza. Beyza does not remember anything that happened during the interrogation and rubs her temples in confusion. Commissioner Fatih tells Beyza that she said some very important things during the interrogation. Beyza asks only about her husband, Doruk, in a tearful voice. Commissioner Fatih states that Doruk's phone was found in Beyza's bag, and they are unable to reach him. Upon hearing this, Beyza begins to cry. Commissioner Fatih explains that Dilara told them what she did on the day the last victim was killed during the interrogation and claimed that she was innocent. He then asks Beyza if she truly remembers what happened. Beyza says she does not remember how she was brought in for questioning or what happened, but she does remember being handcuffed by Commissioner Fatih in her father's garden." (1.38.25)

In this scene, Beyza's dissociation of identity is observed. Beyza is in Dilara's personality in this scene. After fainting, she transitions to the main character, Beyza. It is observed that the transition occurs without any reminders. This transition clearly breaks Beyza's sense of self and sovereignty. These disruptions cause fluctuations in emotions, behavior, consciousness, memory, perception, thinking, and/or bodily functions. Others can observe these fluctuations in emotion, behavior, and consciousness.

2. *There are recurrent gaps in remembering everyday events, important personal information, and/or traumatic events that cannot be explained by ordinary forgetfulness (American Psychiatric Association, 2013, p. 293).*

In general, individuals with this disorder experience recurring memory lapses in remembering everyday events, personal information, and traumatic experiences that cannot be explained by ordinary forgetfulness, which is considered an indication of a serious cognitive dysfunction. Such memory losses differ from simple inattention or absent-mindedness and can significantly impact an individual's quality of life and daily functioning. Especially when arising after traumatic experiences, such forgetfulness can cause disruptions in the integrity of memories and may be a symptom of psychiatric conditions such as dissociative disorders. The scenes and comments about this diagnosis featured in the film are presented below.

Beyza goes to her bedridden father. While looking at him, she notices that he is moving his hand and mentions this. However, the maid next to her says that this is not possible. Beyza carefully looks at her father again and sees that he is pointing at something with his hand. She goes to the place her father is pointing at, the desk, and starts rummaging around. She forces open the desk drawer and finds a wallet inside. Inside the wallet, she sees a photo from her childhood. The back of the photo says, 'Rabia, my teacher, I learned to read.' Inside the wallet, there is also a business card belonging to someone named Rabia Çınar. Beyza, unable to recall who Rabia Çınar is, begins to sink into deep thought. (19.20)

In this scene, it is evident that Beyza struggles to recall everyday events, important personal information, and traumatic experiences. The character Beyza cannot remember certain periods of her life due to the importance of personal information about herself and some traumatic events that occurred in the orphanage where she lived in the past. She experiences flashbacks of the past through some items she finds in a drawer. These gaps in her memory cannot be explained by ordinary forgetfulness.

Beyza and Elif hug each other in the nursery garden at night when a taxi pulls up. Elif's mother, Serap, gets out of the taxi and calls "Elif!" several times. Beyza picks up Elif and carries her to her mother. Serap takes her daughter from Beyza's arms and puts her in the taxi. She then looks at Beyza carefully and says in surprise that she doesn't recognize her and that she has changed so much. Serap addresses Beyza as 'Mrs. Rabia.' Beyza is stunned by this and cannot understand who Mrs. Rabia is. She touches the necklace around her neck and pauses thoughtfully." (33.42)

In this scene, it is evident that Beyza struggles with forgetfulness when recalling everyday events, important personal information, and traumatic experiences. Beyza is quite different from her other personality, Rabia, in appearance and behavior. Unlike Beyza, Rabia wears a headscarf. Beyza, in her Rabia persona, has previously met with Elif's mother, Serap. Serap, who sees Rabia again in Beyza's persona, is surprised by the difference in appearance and addresses Beyza by her name. Beyza pauses upon hearing the name Rabia and recalls it. This gap in memory cannot be explained by normal forgetfulness.

"Beyza returns home after Serap calls her 'Rabia Hanım'. At home, she picks up the business card she found in her father's drawer, belonging to Rabia Çınar, and the childhood photo with the words 'Rabia, my teacher, I learned to read' written on the back. She stares at the business card and the inscription for a long time, deep in thought, trying to understand who Rabia Hanım is and why Serap addresses her that way." (36.34)

In this scene, it is clear that Beyza experiences forgetfulness when recalling everyday events, important personal information, and traumatic events. Beyza experiences forgetfulness regarding personal information. Even if she remembers some things by name, she cannot remember them completely. There are repetitive gaps in her personal information. This forgetfulness cannot be explained by normal forgetfulness.

Beyza comes to her senses in a car at night, remembering some images from the party they had at their house. She looks around nervously, trying to understand her situation and the man standing around the car. She examines her surroundings for a long time, but she cannot remember why she is there, how she got there, or who the man is. She notices that she has a cigarette in her hand. She quickly throws it away and begins to cry. As she takes deep breaths, her panic grows. She grabs her bag, gets out of the car trunk, and tries to run away from where she is. While running, the heel of

her shoe breaks, forcing her to come to a stop. She removes her shoes, holds them in her hand, and runs toward the highway, quickly leaving the area. (45.02)

In this scene, it is clear that Beyza experiences forgetfulness when recalling everyday events, important personal information, and traumatic events. It is known that Beyza, the film's main character, transforms into Dilara's personality at a party held at their home. However, she remembers nothing beyond small moments related to Dilara or the party. She cannot recall details such as how and why she arrived there or the identity of the man beside her. The Beyza character experiences significant gaps in her recollections of everyday life. These gaps cannot be explained by ordinary forgetfulness.

Beyza cries from where she is and begs her husband, "Doruk, help me, help me." Doruk picks her up from where she is and puts her in the car. Beyza is scared and sits silently with tears in her eyes, while Doruk tries to say something angrily but remains silent. After a silent car ride, they arrive home. Doruk rushes into the house, angrily throws his jacket onto the couch by the entrance, and starts yelling. Doruk expresses his anger, saying he had been searching for her all night, while Beyza, filled with fear, slowly sits on the living room couch and begins to cry. She claims she doesn't remember anything and tries to convince her husband of this. Doruk asks Beyza questions about whether she cheated on him, but Beyza, unable to remember, doesn't try to answer any of them. In tears, she kneels at Doruk's feet and promises to change things. (46.17)

In this scene, it is clear that Beyza experiences forgetfulness when recalling everyday events, important personal information, and traumatic events. Beyza cannot remember how she arrived at her current location at night or what she did there. She experiences forgetfulness regarding everyday events. This inability to remember cannot be explained by ordinary forgetfulness.

Beyza kisses her bedridden father's hand and asks for his forgiveness. At that moment, Commissioner Fatih arrives at her father's house to arrest her. Seeing Beyza enter the garden, Commissioner Fatih is startled and points his gun at her. Beyza sits down at the table in a submissive manner. Seeing Beyza's calm demeanor, Commissioner Fatih looks around, puts his gun in his belt, and sits across from Beyza. As Commissioner Fatih sits at the table, Beyza calmly looks around, her eyes filling with tears. Wiping away her tears, she tells Commissioner Fatih that she is the woman they are looking for, but that she did not commit the murders of her own free will. Commissioner Fatih asks Beyza if she remembers the murders. Beyza says she remembers nothing, only what she learned from her husband's murder file. Commissioner Fatih asks more questions about the details of the murder, but Beyza repeats that she remembers nothing. (1.29.55)

In this scene, it is evident that Beyza struggles with forgetfulness when recalling everyday events, important personal information, and traumatic experiences. Beyza is in her personality in this scene. She states that she remembers what happened while she was in her personality, but does not remember what happened when she switched to other personalities. Her inability to remember what she experiences in other personalities creates gaps in her life. These gaps cannot be explained by ordinary forgetfulness.

Dilara says she is bored in the interrogation room, that she is leaving, and that she will return when the time comes. Then there is a noticeable change in her gaze, and she suddenly faints. Everyone in the room, including Commissioner Fatih, panics and gathers around Dilara. One of the police officers says she needs to be taken to the infirmary. However, Commissioner Fatih reacts angrily, banging his hands on the table. When she is brought back to the interrogation room from the infirmary, Dilara is now Beyza. Beyza does not remember anything that happened during the interrogation and rubs her temples in confusion. Commissioner Fatih tells Beyza that she said some very important things during the interrogation. Beyza asks only about her husband, Doruk, in a tearful voice. Commissioner Fatih states that Doruk's phone was found in Beyza's bag, and they are unable to reach him. This information makes Beyza even sadder, and she begins to cry. Commissioner Fatih explains that during the interrogation, Dilara claimed that she was innocent and described what she did on the day the last victim was killed. He then asks Beyza if she truly remembers what happened.

Beyza states that she does not remember how she was brought in for questioning or what happened, but she does remember being handcuffed by Commissioner Fatih in her father's garden. (1.38.25)

In this scene, it is clear that Beyza experiences forgetfulness when recalling everyday events, important personal information, and traumatic events. In this scene, the main character is Dilara. Following the fainting episode, the narrative shifts to the main character, Beyza. Beyza reports that she does not recall her experiences while in the Dilara persona. This forgetfulness cannot be explained as ordinary forgetfulness.

3. *These symptoms cause clinically significant distress or impairment in social, occupational, or other important areas of functioning (American Psychiatric Association, 2013, p. 292).*

According to the third point mentioned above, these symptoms cause clinically significant distress in the individual. This distress significantly impacts a person's daily life, functioning, and social relationships, causing them to struggle professionally, academically, or personally. At this point, scenes and comments related to this diagnosis from the film are presented below.

Beyza cries out to her husband from where she is, begging, "Doruk, help me, help me." Doruk picks her up from where she is and puts her in the car. Beyza is scared and sits silently with tears in her eyes, while Doruk wants to say something angrily but holds himself back and remains silent. After a quiet car ride, they arrive home. Doruk rushes into the house and angrily throws his jacket onto the couch in the entrance. He then yells that he had been searching for her all night and was worried. Beyza, trembling with fear, slowly moves to the couch in the living room and begins to cry. She tries to convince her husband that she doesn't remember anything. However, Doruk starts asking her questions about whether she cheated on him. Beyza can't answer these questions because she doesn't remember anything. In tears, she kneels at Doruk's feet and promises that she will get better, change, and that such things will never happen again. (46.17)

In this scene, it is clear that Beyza's work, social life, and other important areas of her life have been significantly disrupted. She has gaps in her memory regarding how she arrived at her current situation and what she did there. This inability to remember cannot be explained by ordinary forgetfulness. Furthermore, it affects her daily life. This symptom manifests itself as a significant disorder.

Dissociative Amnesia

1. *An inability to recall information about one's life history that cannot be explained by ordinary forgetfulness is typically distressing or tension-inducing. (American Psychiatric Association, 2013, p. 294)*

This forgetfulness is beyond what you'd call normal forgetfulness. It's usually triggered by something upsetting or stressful. It manifests as an inability to recall details about your life story. Unlike ordinary forgetfulness, the forgetfulness in this case is associated with traumatic or stressful events and is usually caused by a traumatic situation. This type of forgetfulness is characterized by the person's inability to recall important information related to their life story consciously and has a dissociative feature. At this point, the scenes and comments associated with this diagnosis in the film are presented below.

"Beyza goes to her bedridden father's side. While looking at him, she notices that her father is moving his hand and mentions this. However, the maid next to her says that this is not possible. Beyza looks at her father carefully once more and sees that he is lifting his hand to point at something. She heads toward the place her father is pointing at, the study, and begins to search around. She forces open the desk drawer and finds a wallet inside. Inside the wallet is a photo from her childhood. The back of the photo reads, "Rabia, my teacher, I learned to read." Inside the wallet is also a business card belonging to Rabia Çınar. Beyza cannot remember who Rabia Çınar is and sinks into deep thought. (19.20)

In this scene, it is clear that Beyza cannot remember information about her life story. Beyza cannot remember the name of the teacher behind the childhood photo she found or the note. It is observed that this forgetfulness triggers tension. The reason for the tension is her inability to remember information about her life story.

"Beyza and Elif hug each other in the nursery garden at night when a taxi pulls up. Elif's mother, Serap, gets out of the taxi and calls 'Elif!' several times. Beyza picks up Elif and takes her to Serap. Serap takes her daughter from Beyza's arms and puts her in the taxi. Later, she looks at Beyza carefully and expresses her surprise at how much she has changed, and that she no longer recognizes her. Serap addresses Beyza as 'Rabia Hanım'. Beyza is stunned by this and cannot understand who Rabia Hanım is. She thoughtfully brings her hand to the necklace around her neck." (33.42)

In this scene, it is clear that Beyza cannot remember information about her life story. Beyza cannot remember Rabia, one of her other personalities, or the woman she knew from that personality. Beyza is startled when she hears the name Rabia and looks confused as she tries to make sense of it. Forgetfulness is often traumatic or triggers tension. This forgetfulness cannot be explained as ordinary forgetfulness.

"Beyza returns home after Serap calls her 'Rabia Hanım'. As soon as she arrives home, she looks at the business card belonging to Rabia Çınar that she had previously found in her father's drawer and the note on the back of her childhood photo that reads, 'Rabia, my teacher, I learned to read'. Staring at the business card and photo for a long time, she wonders who Rabia Hanım is and how this person might be connected to her." (36.34)

In this scene, it is clear that Beyza cannot remember information about her life story. Beyza remembers the business card she found at her father's house and the note on the photo when she is addressed by Rabia, one of her other personalities. However, she cannot remember who Rabia was in her past. This forgetfulness triggers tension. The cause of the tension is her inability to recall information about her own life story. This forgetfulness cannot be explained by ordinary forgetfulness.

"Beyza comes to her senses in a car at night, remembering some images from the party they had at their house. Looking around nervously, she tries to understand her situation and the man beside the car. She examines her surroundings for a long time but cannot remember why she is there, how she got there, or who the man is. She notices the cigarette in her hand and quickly throws it away, starting to cry. As she takes deep breaths, her panic grows. Beyza takes her bag, gets out of the car's trunk, and tries to run away from where she is. While running, the heel of her shoe breaks, forcing her to come to a stop. She removes her shoes, holds them in her hand, and dashes toward the highway to escape." (45.02)

In this scene, it is clear that Beyza cannot remember information about her life story. Beyza cannot remember her personality change or what happened after it. This forgetfulness triggers tension. The cause of the tension is her inability to remember information about her own life story. This forgetfulness cannot be explained as ordinary forgetfulness.

"Beyza cries from where she is and begs her husband, 'Doruk, help me, help me.' Doruk picks her up from where she is and puts her in the car. Beyza sits there scared and teary-eyed, while Doruk tries to say something angrily, but holds himself back and remains silent. After a quiet car ride, they arrive home. Doruk rushes into the house, angrily throws his jacket onto the couch by the entrance, and starts yelling. While Doruk talks about how he spent the entire night searching for Beyza and how worried he was, Beyza slowly sits on the living room couch, filled with fear, and begins to cry. She tries to convince her husband that she doesn't remember anything. However, Doruk starts asking her questions about whether she cheated on him. Beyza can't answer these questions because she doesn't remember anything. In tears, she kneels at Doruk's feet and promises that she will get better and change, and that such a situation will never happen again." (46.17)

In this scene, it is clear that Beyza cannot remember details about her life story. She has gaps in her memory about how she arrived at her current situation and what she did there. This inability to remember cannot be explained by ordinary forgetfulness. The forgetfulness she experiences triggers tension. It affects her daily life.

"Beyza kisses her bedridden father's hand and asks for his forgiveness. At that moment, Commissioner Fatih arrives at her father's house to arrest her. Seeing Beyza enter the garden, Commissioner Fatih flinches for a moment and points his gun at her. Beyza sits down at the table in the garden with a submissive attitude. Seeing Beyza's calm demeanor, Commissioner Fatih looks

around, puts his gun in his belt, and sits across from her. As Commissioner Fatih sits at the table, Beyza calmly looks around, her eyes filling with tears. Wiping away her tears, she tells Commissioner Fatih that she is the person they are looking for, but that she did not commit the murders of her own free will. Commissioner Fatih asks Beyza if she remembers the murders. Beyza says she remembers nothing, only what she learned from her husband's murder file. Commissioner Fatih continues to ask questions about the details of the murder, but Beyza repeats that she remembers none of it.” (1.29.55)

In this scene, it is clear that Beyza cannot remember information about her life story. Beyza becomes aware of her other personalities. However, she has gaps in her memory about what her other personalities have done. This inability to remember cannot be explained by ordinary forgetfulness. The forgetfulness she experiences is triggering anxiety.

“Dilara says she is bored in the interrogation room, that she is leaving, and that she will return when the time comes. Then her expression changes, and she suddenly faints. Everyone in the room, including Commissioner Fatih, panics and gathers around Dilara. One of the police officers says she needs to be taken to the infirmary. However, Commissioner Fatih slams his hands on the table angrily and tries to control the situation. After being treated at the infirmary, Dilara is returned to the interrogation room, now under the alias Beyza. Beyza does not remember anything that happened during the interrogation and rubs her temples in confusion. Commissioner Fatih tells Beyza that she said very important things during the interrogation. Beyza asks only about her husband, Doruk, in a tearful voice. Commissioner Fatih explains that Doruk's phone was found in Beyza's bag and that they have been unable to reach him. Upon hearing this information, Beyza begins to cry. Commissioner Fatih explains that during the interrogation, Dilara said that she was innocent and described what she did on the day the last victim was killed. He then asks Beyza if she truly remembers what happened. Beyza states that she does not remember how she was brought in for questioning or what happened, but she does remember being handcuffed by Commissioner Fatih in her father's garden.” (1.38.25)

In this scene, it is clear that Beyza cannot remember information about her life story. Beyza is aware of her other personalities. She only remembers what happened when she was herself. However, she has gaps in her memory about what her other personalities did. This inability to remember cannot be explained by ordinary forgetfulness. The forgetfulness experienced triggers anxiety.

Other Specific Dissociative Disorder

1. Identity disorder caused by prolonged and intense pressure to believe: Individuals who are subjected to intense pressure to believe (e.g., brainwashing, mind control, indoctrination while imprisoned, torture, prolonged political imprisonment, joining sects/sects or terrorist organizations) may exhibit long-term identity changes or a conscious questioning of their identity (American Psychiatric Association, 2013, p. 292).

Individuals subjected to prolonged and intense pressure to be indoctrinated may experience significant changes in their identity structure or conscious questioning processes related to their identity. Experiences such as brainwashing, mind control, indoctrination during captivity, torture, long-term political imprisonment, or participation in structures such as sects, denominations, and terrorist organizations can seriously threaten an individual's identity integrity. In such cases, the individual may lose their previous sense of identity, adopt a new one, or develop a tendency to question their current identity constantly. The resulting identity disorders are often shaped by intense psychological pressure and manipulation processes beyond the individual's free will. Therefore, when assessing such identity changes, it is crucial to analyze the psychosocial pressure dynamics to which the individual has been exposed. At this point, the scenes and comments related to this diagnosis in the film are presented below.

“Below, Beyza, who witnessed the conversations between her husband, Doruk, and the commissioner regarding the severed leg murder, goes out onto the terrace to commit suicide, fearing that she had committed the murders. Her husband, Doruk, catches her at the last moment. He tries to convince

Beyza, who does not want to believe that she committed the murders, that she could have committed them in various ways. (1.19.12)"

At this point, the dialogue below shows Beyza's dialogue during her self-questioning process:

B: I heard you. I heard what you said. I might have killed those people.

D: You might have.

B: But how? I couldn't kill anyone.

D: You could have. Anyone could. What did you feel when you remembered the rape? Pain, sadness, anger, hatred... A woman... A woman you call "mother" is raping a 4-year-old child. Digging inside her with her finger. Saying, "It was for your good." What did you feel when you remembered that?

B: I was glad she was dead, okay? I said, "Good riddance." I said, "Good riddance."

D: What if she were to appear before you today, smiling like a kind older woman, asking if you have children, trying to show affection to her students... Elif, for example.

B: I would kill her. I would kill her." (1.19.12)

In this scene, Beyza is experiencing identity disorder due to being subjected to prolonged and intense pressure to believe something. The pressure to believe is being exerted intensely through brainwashing. Beyza is convinced that she committed the murders, but cannot remember the events. Doruk, on the other hand, is observed to be attempting to brainwash Beyza into believing that she committed the murders. He tries to influence her by claiming that she had valid reasons for committing the murders. The main character, Beyza, undergoes significant identity changes and engages in a conscious examination of her identity.

"Doruk takes Beyza to an empty warehouse. They approach an older man lying on his side, facing away from them, unconscious. Beyza looks at the man with fearful eyes, while Doruk observes him with a relaxed expression. Doruk asks Beyza if she remembers this scene, explaining that it was sent down from heaven for her and that the man had raped young children until they lost consciousness. He says that the older man's actions resemble the rape story Beyza experienced in her childhood. Beyza looks at the man with angry and sad eyes and asks Doruk why they did this. Doruk tells Beyza that she is special, that she has created entirely different women within herself, and reminds her that everyone remained silent about the rape. Beyza breathes heavily, her anger and sadness growing. Doruk tells Beyza she must make a decision. He gives her the choice between leaving the man here to continue raping the children or ending this here. Beyza continues to cry and nods her head in agreement to end this." (1.52.55)

In this scene, Beyza is experiencing identity disorder due to being subjected to prolonged and intense pressure to believe something. This pressure to believe is being exerted intensely through brainwashing. Doruk is manipulating Beyza into murdering by exploiting the rape she suffered as a child. He is doing this by normalizing the murders. The main character, Beyza, undergoes significant long-term identity changes and consciously questions her sense of identity.

Discussion, Conclusion and Recommendations

When the film "Shattered Soul" is examined in the context of the DSM-5 dissociative identity disorder diagnostic criteria, it becomes apparent that symptoms of DID are observed in various scenes. The findings obtained in this study are consistent with previous studies in the literature and provide important insights into how DID is represented in cinema. In the film, Beyza's identity fragmentation and the challenges it brings are observed in various scenes. For example, scenes where Beyza transitions between her different personalities demonstrate the disruptions in her sense of identity and the effects on her emotions, behavior, consciousness, and memory. The lack of awareness between personalities and the display of different behavioral patterns, as noted in the studies by Goyal et al. (2024) and İzci et al. (2024), are also observed in the film. These findings show that identity fragmentation, one of the fundamental characteristics of DID, is accurately represented in

the film. The scenes in which Beyza switches between different identities, such as Dilara and Rabia, are a clear example of identity fragmentation and the complete lack of awareness between these personalities.

The film portrays Beyza's struggles with recalling everyday events, important personal information, and traumatic experiences. These findings are consistent with the prevalence of memory loss related to traumatic events described in the study by Özen and Taşdemir (2022). Furthermore, Öztürk (2025) argues that trauma and repression can destabilize psychological integration, leading to fragmented memory and identity dissociations as protective mechanisms. Öztürk (2023) further explains that specific alter egos emerge to protect the core self, and that this can lead to profound amnesia between identity states. In another study, Öztürk (2022) presents the "dissoanalysis theory," which emphasizes how denial and massive dissociation contribute to profound memory gaps beyond what is typically understood as simple forgetfulness in trauma survivors. These theoretical perspectives strengthen the interpretation that Beyza's fragmented memories, triggered by the objects she encountered, reflect the profound traumatic etiology of DID rather than ordinary memory lapses. It is determined that Beyza's memory loss is related to traumatic events and affects her daily functioning. This situation is consistent with the DSM-5 diagnostic criteria, and the memory loss scenes in the film support the findings in the literature. For example, Beyza's fragmented memories of the past, triggered by the items she found in the drawer, indicate memory loss that is too profound to be explained by ordinary forgetfulness.

The deterioration in Beyza's work and social life is also clearly evident in the film. It is well established that dissociative processes lead to significant deterioration in an individual's daily life (İzci et al., 2024). The difficulties Beyza experiences in functioning in various scenes demonstrate that these deteriorations cause clinically significant disorders. These findings are consistent with studies in the literature, which show that dissociative identity disorder has serious effects on an individual's social and work life. In particular, the difficulties Beyza experiences in her social interactions and the problems she faces in her work life demonstrate the negative effects of this disorder on social and professional life.

In the film, Beyza's identity disorder, caused by prolonged pressure and brainwashing, supports the view that DID is a trauma-based disorder. The relationship between brainwashing and identity changes, as noted in the work of Derin and Öztürk (2020), aligns with the film's plot. The traumatic events Beyza experienced in her childhood and how these events led to her identity disorder are consistent with the traumatic nature of dissociative reactions. The psychological manipulation and brainwashing techniques applied to Beyza by the character Doruk demonstrate how this relationship is dramatized in cinema. Beyza's belief that she committed the murders and the identity changes she experienced during this process reveal that dissociative identity disorder can develop after trauma and how manipulation techniques can influence this process. Moreover, to better contextualize the film *Shattered Soul*, it is necessary to compare it with internationally recognized films that also portray DID. For instance, Verhulst (2017) analyzed *Split*, *Psycho*, and *Fight Club*, highlighting both accurate and misleading representations of DID and emphasizing the cinematic impact of trauma-induced identity fragmentation. Similarly, Nuraeni and Silaban (2019) examined the character Kevin in *Split*, revealing how childhood trauma created multiple dominant personalities, aligning with the post-traumatic model of DID. Additionally, Merry (2017) explored *Fight Club* and *United States of Tara*, emphasizing how DID is metaphorically used to challenge social norms and trauma-based narratives. Compared to these films, *Shattered Soul* stands out by not only reflecting internal conflict but also linking DID symptoms to cultural and moral tensions specific to Turkish society, creating a unique and localized portrayal.

The study found that the film "*Shattered Soul*" accurately represents Dissociative Identity Disorder (DID) by the DSM-5 diagnostic criteria for DID. The transitions between Beyza's different personalities, memory loss, and traumatic memories correspond to the DSM-5 diagnostic criteria. In particular, the presence of structurally differentiated identities within Beyza reflects the dissociative restructuring process described by Öztürk (2025), who explains that these identities are formed around conflicting internalized narratives of trauma and survival. By thoroughly examining the diagnostic criteria and symptoms of DID, the study evaluates how well the cinematic representation aligns with these criteria. This provides an important reference for psychiatrists and clinical psychologists in enhancing scientific accuracy (Brand et al., 2014; Dell & O'Neil, 2009). However, in light of clinical differential diagnosis, it is also important to consider whether the main character's symptoms may

be indicative of alternative psychiatric disorders rather than DID. For instance, Borderline Personality Disorder (BPD)—characterized by identity disturbance, impulsivity, and affective instability—could also account for Beyza's dissociative experiences and emotional dysregulation. Furthermore, conditions such as Complex PTSD or Malingering should not be overlooked, especially when dissociative symptoms are interpreted through trauma-related frameworks or potential secondary gains. The study also aims to increase awareness of BPD in society. This helps individuals with BPD gain greater acceptance and support in society (Brand et al., 2014). Additionally, the study's scientific contributions include evaluations of how treatment methods for BPD are represented in cinema. This serves as a guide for both clinical practitioners and film producers (Draijer & Bloon, 1993). Ultimately, this study highlights the significance of interdisciplinary research. The interaction between psychology and cinema allows for a deeper understanding of both fields. This contributes valuable insights to the academic literature and raises public awareness of mental health issues (Şar, 2011; Van Der Hart et al., 2010). Beyza's identity conflicts, distinct behavioral patterns of different personalities, and memory loss were identified, aligning with findings in the literature (Brand et al., 2014; Steele et al., 2005). However, since the film does not contain any content related to undiagnosed disorders, no assessment could be made in this area.

In conclusion, the film "Shattered Soul" provides a compelling example of how Dissociative Identity Disorder (DID) is represented in cinema through both clinical and theoretical lenses. The study's findings not only contribute to raising societal awareness of DID but also align with contemporary theoretical frameworks such as dissoanalysis, dissociative narcissism, and the concept of defector alter personality. These theories emphasize the fragmentation of identity under trauma and manipulation, which is clearly dramatized in the film. By revealing how psychological oppression and brainwashing can lead to the emergence of alter personalities, the film reflects the complex dynamics of dissociation within modern psychopathology. Therefore, this study enhances both public understanding and theoretical insight into DID, and it is hoped that future research will further explore such intersections between cinematic representation and current dissociative theories.

This study provides important information about how DID is portrayed in cinema and serves as a valuable resource for understanding the complexity of the disorder. However, more comprehensive studies are needed to analyze the representation of DID in different films. In addition, it is recommended that collaboration between cinema and psychiatry be increased so that such studies can contribute to clinical practice and social awareness. The following recommendations are made for future studies:

1. Comparison with Different Media and Films. Comparing the representation of DID in cinema with different media and films will provide a better understanding of how this disorder is perceived in society.
2. Education and Awareness Programs. Considering the potential of popular media tools such as cinema and television series to raise awareness about DID and other mental health disorders, it is important to develop education and awareness programs.
3. Clinical and Interdisciplinary Studies. Collaboration between clinical psychologists, psychiatrists, and media experts should be encouraged to promote interdisciplinary studies on the accurate representation of DID and the social impact of these representations.
4. More Empirical Research. The treatment methods for DID and its representations in different cultures should be examined through more empirical research.

Beyza'nın Kadınları'ndaki Kimlikler: Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu Tanı Kriterleriyle Bir İnceleme

Osman Söner¹Sude Nur Sertkara²Hayrunnisa Yaşar³Ennur Ayşe Taşkıran⁴

Makale Bilgisi

Özet

Anahtar Kelime

Beyza'nın kadınları
Dissosiyatif kimlik bozukluğu
DSM-5
Film

Yükleme: 18.07.2025

Kabul: 01.12.2025

Yayın: 31.12.2025

Araştırma Makalesi

DOI: [10.17984/adyuebd.1745050](https://doi.org/10.17984/adyuebd.1745050)

Bu çalışma, Beyza'nın Kadınları filminin DSM-5 dissosiyatif kimlik bozukluğu (DKB) tanı kriterleri çerçevesinde incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma, DSM-5 tanı kriterleri alt boyutlarından kimlik çözülmesi bozukluğu, dissosiyatif amnezi, kendine yabancılaşma (depersonalizasyon)/gerçekdışılık (derealizasyon) bozukluğu, tanımlanmış diğer bir çözülme bozukluğu ve tanımlanmamış çözülme bozukluğu çerçevesinde yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Bu bağlamda, araştırmacılar filmi ayrı ayrı izlemiş ve DSM-5 tanı kriterleri doğrultusunda detaylı analizler gerçekleştirmiştir. Özellikle, filmdeki karakterlerin sözlü ifadeleri, duygusal dalgalanmaları, davranış değişiklikleri ve yüz ifadeleri sistematik olarak gözlemlenerek, kimlik bozulması, hafıza kaybı ve duyarsızlaşma/gerçek dışılık gibi dissosiyatif semptomlar belirlenerek psikolojik durumlar değerlendirildi. Sahnelar içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edildi ve her gözlem, DSM-5 tanı göstergelerine uygunluğuna göre kodlandı. Filmin ana karakterleri üzerinde yapılan bu analizler, karakterlerin psikolojik durumlarını ve DSM-5 tanı kriterlerine göre nasıl değerlendirilebileceklerini ortaya koymayı hedeflemektedir. Özellikle kimlik çözülmesi bozukluğu, dissosiyatif amnezi ve depersonalizasyon/derealizasyon bozuklukları gibi dissosiyatif belirtiler, karakterlerin davranışları ve yaşadıkları olaylar üzerinden incelenmiştir. Her bir karakterin yaşadığı psikolojik travmalar ve bunların sonucunda ortaya çıkan dissosiyatif belirtiler, DSM-5 kriterleri çerçevesinde kategorize edilerek analiz edilmiştir. Araştırmanın bulguları, filmin ana karakterlerinin yaşadığı psikolojik sorunların DSM-5 tanı kriterlerine göre belirgin dissosiyatif belirtiler gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Beyza'nın Kadınları filmi, dissosiyatif kimlik bozukluğu ve diğer çözülme bozukluklarının sinematografik bir yansıması olarak değerlendirilmiştir. Araştırma, sinema ve psikiyatri arasındaki ilişkiye dair önemli bulgular sunmakta ve film karakterlerinin psikolojik analizini derinlemesine ele almaktadır.

Giriş

Dissosiyatif kimlik bozukluğu (DKB), bireyin kimlik, hafıza, duygular, algı, davranış ve benlik duygusunda bozukluklar yaşadığı ciddi bir psikiyatrik durum olarak tanımlanmaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013). Genellikle erken yaşta başlayan çocukluk travmasıyla ilişkilendirilen DKB, bireylerde öfke patlamalarına, kendine zarar verme davranışlarına ve intihar girişimlerine yol açabilir. DKB, kimlikte önemli bozukluklar ve kalıcı unutkanlıkla karakterizedir. Tarihsel olarak, DKB uzun yıllar ihmal edilmiş ve diğer bozuklukların bir epifenomeni

* Bu çalışma 19. ulusal PDR öğrenci kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

Sorumlu Yazar¹: Osman Söner, Dr. Öğrt. Üyesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye, osman.soner@izu.edu.tr

Yazar²: Sude Nur Sertkara, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye, sudesertkaraaa@gmail.com

Yazar³: Hayrunnisa Yaşar, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye, hayrunnisayasar24@gmail.com

Yazar⁴: Ennur Ayşe Taşkıran, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Türkiye, eanynsuerr@gmail.com

Söner, O., Sertkara, S. N., Yaşar, H. & Taşkıran, E. A. (2025). Identities in the shattered soul: an examination based on the diagnostic criteria for dissociative identity disorder. *Adiyaman University Journal of Educational Sciences*, 15(2), 767-802.

olarak kabul edilmiştir. Ancak, modern psikiyatrideki gelişmeler ve travmayı ele almadaki toplumsal değişimler, DKB'ye yeniden odaklanılmasına yol açmıştır (Öztürk, 2018; Ross ve Halpern, 2009). Son çalışmalar DID'nin genellikle uzun vadeli travma ve psikolojik baskıya karşı bir başa çıkma mekanizması olarak ortaya çıktığını ve kimliğin benzersiz anılar, duygular ve davranışlara sahip ayrı alterlere parçalanmasına yol açtığını vurgulamaktadır (Bachrach & Huntjens, 2025; Öztürk, 2018; Ross & Halpern, 2009; Söderberg et al., 2025). Bu alterler, klinik vakalarda bulunan ve filmlerde dramatize edilen içselleştirilmiş savunma mekanizmalarını yansıtan koruyucu, çocuk veya intikamcı gibi hiyerarşik roller oluşturabilir. Özellikle Split, Sybil ve Three Faces of Eve gibi DID'nin medya temsilleri, travma, disosiyasyon ve toplumsal anlatılar arasındaki etkileşime dikkat çekmiş olsa da, aynı zamanda aşırı dramatize ettikleri için eleştirilmiştir (Young vd., 2024). Bu çalışmada, dissosiyatif kimlik bozukluğu için tanı kriterlerinde daha fazla özgüllüğe sahip olması ve klinik araştırmalarda yaygın kullanımı nedeniyle DSM-5, ICD-11'e tercih edilmiştir. ICD-11 daha geniş klinik kullanım alanı hedeflerken, DSM-5 daha ayrıntılı ve semptom temelli kriterler sunarak dissosiyatif semptomatolojiye odaklanan bir film analizi için daha uygundur (Tyrer, 2014; Young vd., 2024). Dahası, DSM-5'in gözlemlenebilir davranışlara, kimlik kopukluklarına ve amneziye vurgu yapması, görsel-işitsel materyalde kimlik değişimleri ve travma temelli tepkileri içeren sahnelerin kodlanması için daha net bir çerçeve sunar (Öztürk, 2021). Bu seçim, filmde tasvir edilen dissosiyatif semptomların daha yapılandırılmış ve sistematik bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanıyarak güncel psikiyatri araştırmalarıyla tutarlılığı kolaylaştırmayı hedeflemiştir.

Dissosiyatif kimlik bozukluğunun tarihçesi 1800'lü yıllara kadar uzanmakta olup, başlangıçta kötü ruh ve şeytandan etkilenme olarak kabul edilmiştir. 19. yüzyılın başlarında tanımlanan bu bozukluk, 20. yüzyılda daha detaylı çalışılmış ve ismi Çoklu Kişilik Bozukluğu (ÇKB) olarak değiştirilmiştir (Van der Hart ve diğerleri, 2006). 1980 sonrası, çocukluk dönemindeki fiziksel ve cinsel örselenmeye farklı yaklaşımları, DKB üzerine çalışmaları artırmıştır. Bu gelişmelerle beraber dissosiyatif bozuklukların tanımlanması ve sınıflandırılması süreci ilerlemiş, DSM-5 ve ICD-11 gibi tanı kılavuzlarında bu bozukluğa yönelik daha kapsamlı tanı kriterleri geliştirilmiştir. DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı'na göre DKB tanı kriterleri; kimlik çözülmesi bozukluğu, unutkanlık çözülmesi (dissosiyatif amnezi), kendine yabancılaşma (depersonalizasyon)/gerçekdışılık (derealizasyon) bozukluğu, tanımlanmış diğer bir çözülme bozukluğu ve tanımlanmamış çözülme bozukluklarını içermektedir. DKB semptomları arasında kronik baş ağrısı, bayılma nöbeti, işitsel sanrılar, yoğun iç sıkıntısı, duygu durum dalgalanmaları ve kimlik belirsizlikleri yer almaktadır (American Psychiatric Association, 2013). Öte yandan ICD 11, Dissosiyatif Kimlik Bozukluğunu 6B64 kodu altında tanımlayarak, özellikle travmatik olaylar için iki veya daha fazla farklı kişilik durumu ve ilişkili hafıza boşluklarıyla karakterize edilen kimlik bozulmasını vurgular (Dünya Sağlık Örgütü, 2019). DSM 5 daha ayrıntılı ve semptom temelli bir sınıflandırma sunarken, ICD 11 küresel klinik kullanım için tanı kategorilerini basitleştirir ve genişletir. DKB'nin nedenleri arasında çocukluk çağı cinsel, fiziksel ve duygusal taciz ve ihmal yer almakta olup travmatik olaylarla başa çıkamayan bireylerde bu bozukluk gelişmektedir (Danylchuk ve Connors, 2016; Steele vd., 2005). Genel olarak DKB'nin, çocukluk çağı travmalarına bağlı olarak kimlik, bellek ve benlik algısında ciddi bozulmalarla karakterize edilen bir psikiyatrik durum olduğu belirtilmektedir.

Dissosiyatif kimlik bozukluğunun sinemada sıkça işlenen bir tema olduğu belirtilmektedir. "Beyza'nın Kadınları" filmi, bu temayı derinlemesine ele alan önemli bir örnektir (Altıoklar, 2006). Beyza'nın Kadınları filmi, İstanbul'da işlenen bir dizi cinayet ve bu cinayetlerin ardındaki psikolojik gizemi konu almaktadır. Ana karakter Beyza, kendini bu karmaşık olayların ortasında bulur ve kendi geçmişleriyle yüzleşmek zorunda kalmaktadır. Film, dissosiyatif kimlik bozukluğu temasını işleyerek bireyin ruhsal çatışmaları ve toplumun karanlık yüzüne ışık tutmaktadır. Film, Beyza'nın travmatik geçmişi ve çoklu kişilikleri üzerinden DKB'nin etkilerini dramatik bir şekilde yansıtmaktadır. Beyza'nın çocukluk döneminde yaşadığı travmalar, onun farklı kişiliklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu kişilikler, Beyza'nın bilinçdışında barındırdığı travmatik anılar ve duyguların birer yansıması olarak izleyicilere sunulmaktadır (Şar ve Öztürk, 2007). Filmdeki diğer önemli karakter olan Doruk, Beyza'nın kocası ve aynı zamanda psikiyatristidir. Doruk'un, Beyza üzerinde psikolojik manipülasyon uygulayarak onu cinayetlerde bir araç haline getirmesi, otorite figürlerinin gücünü kötüye kullanma potansiyelini ve adalet mekanizmalarının nasıl çarpıtılabileceğini vurgulamaktadır. Doruk'un, Beyza'nın zihinsel durumu üzerindeki kontrolü, izleyiciyi hem tedirgin eder hem de düşündürmektedir. Bu yönüyle film, DKB'yi sadece bireysel bir sorun olarak değil, aynı zamanda toplumsal yapı ve travma bağlamında da ele alınabildiğini göstermektedir (Şar ve Öztürk, 2017; Steele vd., 2005). "Beyza'nın Kadınları" filmi, DKB'nin sinemadaki temsiline önemli bir katkı sağlamaktadır. Film, DKB'nin karmaşıklığını ve bu bozukluğun bireyler üzerindeki yıkıcı etkilerini

derinlemesine işlemektedir. Film, DKB'nin bireyin yaşamı üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde ele alırken, sinemanın bu tür karmaşık psikiyatrik bozuklukları topluma tanıtmadaki potansiyel rolünü de gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda, sinema hem toplumsal farkındalığı artırmakta hem de DKB gibi bozuklukları olan bireylerin yaşadığı zorlukların daha iyi anlaşılmasını sağlamaktadır. Ayrıca, filmde DKB'nin tedavi süreçlerine ve bu süreçlerin etik boyutlarına da dikkat çekilmektedir. Doruk'un Beyza üzerinde uyguladığı hipnoz ve diğer manipülasyon teknikleri, etik dışı uygulamaların bireyler üzerindeki olumsuz etkilerini gözler önüne sermektedir (American Psychiatric Association, 2013). Film, DKB'nin sinemada nasıl temsil edildiğine dair önemli bir örnek olmasının yanı sıra, psikiyatrik bozuklukların toplumsal algısını da şekillendirmektedir (Putnam, 1989). Bundan dolayı "Beyza'nın Kadınları" filmi, Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu'nun (DKB) etkilerini ve karmaşıklığını dramatik bir şekilde ele alarak, bu bozukluğun sinemadaki temsiline ve toplumsal algısına önemli bir katkı sağlamaktadır. Çocukluk çağında cinsel istismar, fiziksel ve duygusal taciz, DKB gelişiminde önemli risk faktörleridir (He vd., 2025; Putnam, 1989; Shah, 2023; Söderberg vd., 2025; Van Der Hart vd., 2006). Sinemada DKB temalı filmler, bu bozukluğun toplumdaki yansımalarını ve travmatik geçmişin etkilerini derinlemesine ele almaktadır. Bu çalışma, sinemada Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu'nun temsillerini analiz ederek, bu bozukluğun toplumdaki algısını ve bilimsel anlayışını geliştirmeyi hedeflemektedir. İlk olarak, çalışmada, DKB'nin tanı kriterleri ve semptomlarını detaylı bir şekilde ele alarak, sinemadaki temsilin bu kriterlerle ne kadar uyumlu olduğu değerlendirilmektedir. Bu, psikiyatristler ve klinik psikologlar için bilimsel doğruluğu artırma yönünde önemli bir referans sunmaktadır (Brand vd., 2014; Dell ve O'Neil, 2009). İkinci olarak, çalışma, toplumda DKB hakkındaki farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Bu, DKB'li bireylerin toplumda daha fazla kabul görmesine ve desteklenmesine yardımcı olmaktadır (Brand vd., 2014). Üçüncü olarak, çalışmanın bilimsel katkıları arasında DKB'nin tedavi yöntemlerinin sinemada nasıl temsil edildiğine dair değerlendirmeler yer almaktadır. Bu hem klinik uygulamalar hem de sinema yapımcıları için yol gösterici olmaktadır (Draijer ve Bloon, 1993). Son olarak, bu çalışma, disiplinler arası araştırmaların önemini vurgulamaktadır. Psikiyatri ve sinema arasındaki etkileşim, her iki alanda da daha derinlemesine anlayışlar geliştirilmesine olanak tanımaktadır. Bu durum, akademik literatüre değerli katkılar sunmakta ve halkın ruh sağlığı konusundaki farkındalığını artırmaktadır (Şar, 2011; Van Der Hart vd., 2010). Bundan dolayı bu çalışma, DKB'nin sinema yoluyla toplumdaki algısının nasıl şekillendiğini ve bu algının DKB'li bireylerin yaşamını nasıl etkilediğini araştırmayı hedeflemektedir.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu olarak seçilen film ve karakterler, veri toplama süreci kapsamında uygulanan doküman incelemesi ve içerik analizi yöntemleri ile verilerin analizinde izlenen aşamalar ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi modeli ile yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Doküman incelemesi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak çeşitli dokümanların toplanması, gözden geçirilmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanabilen bilimsel bir araştırma yöntemidir (Sak vd., 2021). Doküman analiz türleri içinde film, video, fotoğraf, kitap vb. yazılı materyaller yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu bağlamda "Beyza'nın Kadınları" filmi, bu çalışmada doküman olarak nitelendirilmiş ve Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu bağlamında incelenmiştir. Bu film, ana karakterinin DSM-5 Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu tanı kriterleriyle açıkça uyumlu dissosiyatif semptomlar göstermesi nedeniyle tercih edilmiştir. Ayrıca film, çoklu kişilikleri, travmatik geçmişi ve iç çatışmaları, bilimsel psikiyatrik yaklaşımlara uygun ayrıntılı içerik analizine olanak tanıyan bir şekilde sunmaktadır. "Beyza'nın Kadınları" filminde, DSM-5 tanı kitabında yer alan tanı kriterlerine uygun durumlar tespit edilmiştir.

Araştırmanın Kapsamı

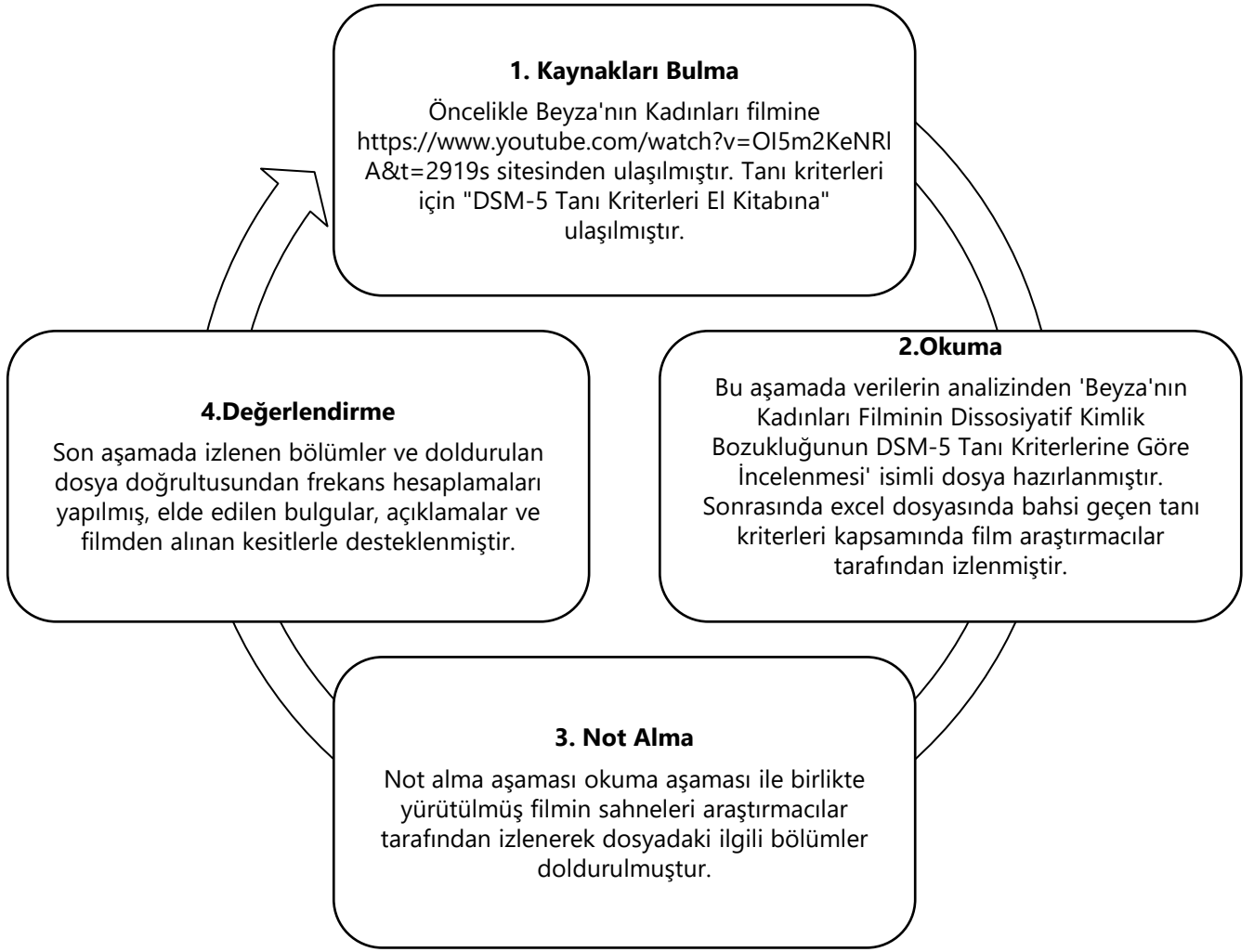
Araştırmanın kapsamını 17 Mart 2006'da vizyona giren, 2 saat 2 dakika süren "Beyza'nın Kadınları" filmi oluşturmaktadır. Filmin ana karakteri Beyza, Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu'na sahiptir ve film bu bozukluk etrafında şekillenmektedir. Beyza, travmatik geçmişi nedeniyle farklı kişiliklere sahiptir; bu kişilikler arasında çocukluk dönemini yansıtan "Ayla", dindar "Rabia" ve eğlence düşkünü "Dilara" bulunmaktadır. Beyza, farklı kişilikler arasında geçiş yaparken ciddi zorluklar yaşamakta ve bu durum, yaşadığı travmaların derin etkilerini

yansıtmaktadır. Film, kesik bacak cinayetlerini çözmeye çalışan Komiser Fatih'in, Beyza'nın izini sürmesiyle ilerlemektedir. Beyza'nın eşi, cinayetlerin Beyza'nın geçmiş travmaları ve Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu (DKB) ile bağlantılı olabileceğini öne sürmektedir. Beyza'nın travmatik geçmişinin, yetimhanede yaşadığı cinsel tacizle ilişkilendirildiği görülmektedir. Komiser Fatih, cinayetlerin izini sürerken Beyza'nın farklı kimlikler sergilediğini keşfetmektedir. Bu süreçte Doruk, Beyza'yı manipüle ederek, onun cinayetleri işlediğine inanmasını sağlamaktadır. Beyza, bu yoğun baskı altında intihara teşebbüs eder ancak müdahale edilerek kurtarılmaktadır. Komiser Fatih, cinayetlerin Doruk ile bağlantılı olabileceğini fark ederek soruşturmasını derinleştirmektedir. Doruk, Beyza'nın kişiliklerini hipnoz yoluyla birleştirme girişiminde bulunmaktadır. Bu noktada Doruk'un asıl amacının Beyza'yı çocuk istismarcılarını öldürmeye yönlendirmek olduğu ortaya çıkmaktadır. Filmin sonunda, Doruk ve Komiser Fatih yüzleşir ve birbirlerini vurmaktadırlar. Nihayetinde Beyza, Doruk'a ateş ederek olayları sonlandırmaktadır. Film, DKB'nin karmaşık yapısını ve bu bozukluğun bireyin içsel çatışmaları üzerindeki etkilerini dramatik bir şekilde ele alarak, psikolojik ve toplumsal boyutlarıyla dikkat çekmektedir.

Bu özel film, yalnızca zengin psikolojik temaları nedeniyle değil, aynı zamanda Türk kültürel bağlamında DID'yi benzersiz bir şekilde temsil etmesi nedeniyle de seçilmiştir; bu, Split veya Sybil gibi daha geniş çapta incelenen Batı filmlerine kıyasla yeterince incelenmemiştir. Hancıgaz (2016) gibi önceki akademik çalışmalar filmi Türk sinemasındaki "delilik" merceğinden incelerken, Serarslan ve diğerleri (2011) filmi "günah ve ceza" açısından ele almış olsa da, hiçbir filmi DID için DSM-5 tanı kriterlerini kullanarak değerlendirmemiştir. Bu nedenle, bu çalışma klinik standartlara dayalı yapılandırılmış bir psikolojik analiz sunarak eleştirel bir boşluğu doldurmayı ve böylece önceki kültürel veya tematik okumalardan farklılaşmayı amaçlamaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırma nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemini genel bir ifade ile doküman analizi, gözlem ve görüşme gibi tekniklerle verilerin toplandığı; olayların kendi ortamlarında bütün olarak, bir süreç dahilinde nitel yöntemler kullanılarak yapılan araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada dokümanların incelenmesi Karasar'ın (2016) belirttiği aşamalar dahilinde gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar "kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme" şeklindedir. Şekil 1'de dokümanlar incelenirken gerçekleştirilen aşamalar gösterilmektedir.

Şekil 1. İzlenen işlem Aşamaları

Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Bu yöntem, metinsel ve görsel materyallerin sistematik olarak incelenmesine ve yorumlanmasına olanak sağladığı ve özellikle psikolojik yapılar bağlamında film içeriklerinin analizinde uygun olduğu için seçilmiştir (Paczesna, 2025). Filmdeki Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu temsillerinin nitel yapısı göz önüne alındığında, içerik analizi, karakterlerin diyalogları, davranışları ve ortamlarında ortaya çıkan DSM-5 tanı kriterlerinin belirlenmesi, kategorize edilmesi ve yorumlanması için yapılandırılmış bir çerçeve sağlamıştır. Bu yöntem, araştırmacıların yansız ve sistematik bir şekilde DSM-5 Tanı El Kitabında yer alan Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu (DKB) tanı kriterlerinin filmin sahnelerinde olup olmadığını belirleyip, bu sahneleri uygun alanlara kaydetmeleriyle gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda, DSM-5 Tanı El Kitabı'ndaki DKB tanı kriterleri bağlamında "*Beyza'nın Kadınları*" filmi araştırmacılar tarafından incelenmiştir. İnceleme sırasında filmdeki diyaloglar, karakterlerin jest, mimik ve hareketleri ile olayların geçtiği ortamlar gözlemlenmiş ve bu gözlemler kayıt altına alınmıştır. Tanılar, "*Beyza'nın Kadınları Filminin Dissosiyatif Kimlik Bozukluğunun DSM-5 Tanı Kriterlerine Göre İncelenmesi*" dosyasında toplanmış ve filmde DKB'nin nasıl işlendiği tanı kriterleriyle ortaya konmuştur. Tespit edilen bulgular, sahnelerden alınan video kayıtları ile desteklenerek sunulmuştur.

Çalışmada dört araştırmacı, filmi bağımsız olarak izleyerek karakterler, sanatçı ve sanat dalları, teknikler, kültür, olgular ve durumlar gibi konuları ayrıntılı şekilde not etmiştir. Araştırmacıların notları bir araya getirilmiş, ortak noktalar belirlenmiş ve bu bilgiler doğrultusunda sahneler yorumlanmıştır. İçerik analizinde elde edilen temaların yüzeysel bir incelemesini içeren betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, verilerin düzenli ve anlaşılır bir şekilde sunulmasını sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yine çalışmanın güvenilirliğini

sağlamak amacıyla gözlemciler arası güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Değerlendiriciler arası güvenilirlik, tek bir formun dört uygulayıcı tarafından uygulanması ve aralarındaki korelasyonun hesaplanması ile ölçülmüştür. Bu hesaplama, P (Uzlaşma Yüzdesi) = $[Na \text{ (Görüş Birliği)} / Na \text{ (Görüş Birliği)} + Nd \text{ (Görüş Ayrılığı)}] \times 100$ (Bakeman ve Gottman, 1997) formülü ile gerçekleştirilmiş ve p değeri %97 bulunmuştur. Bu sonuç, araştırmanın güvenilir olduğunu göstermektedir.

Etik Bildirim

Etik Kurul Onayı. Bu çalışmada insan veya hayvanlar üzerinde veri toplama veya deneyler yapılmadığından, etik kuruluna danışmaya gerek olmamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan ederler.

Yazar Katkısı: Araştırma tasarımı tüm yazarlar tarafından ortaklaşa geliştirilmiş, film dört yazar tarafından izlenmiş ve kodlanmıştır. Ayrıca, giriş bölümü E.A.T. tarafından, yöntemler bölümü O.S. tarafından, bulgular bölümü S.S. tarafından ve tartışma ve sonuç bölümü O.S. ve H.Y. tarafından yazılmıştır. Tüm yazarlar nihai versiyonu ortaklaşa sunmuştur.

Bulgular

"Beyza'nın Kadınları" adlı sinema filmi DSM-5'te yer alan tanı kriterleri çerçevesinde incelenmiştir. DSM-5'te dissosiyatif kimlik bozukluğun kimlik çözülmesi bozukluğu, unutkanlık çözülmesi (dissosiyatif amnezi), kendine yabancılaşma (depersonalizasyon)/gerçekdışılık (derealizasyon) bozukluğu, tanımlanmış diğer bir çözülme bozukluğu ve tanımlanmamış çözülme bozukluğu olarak beş alt boyutu olduğu görülmüştür. Film analizi yapılırken bu alt boyutlarda bulunan maddeler üzerinden inceleme yapılmıştır. Değerlendirmeler yapılırken öncelikle ilgili bozukluğun DSM 5'teki tanımı verilmiş, sonra bununla ilgili sahne örnekleri verilerek sahne yorumları bozukluğa göre yorumlanmıştır.

Kimlik Çözülmesi Bozukluğu

Dissosiyatif kimlik bozukluğunun DSM-5 alt boyutlarından olan kimlik çözülmesi bozukluğunun beş maddesi bulunmaktadır. Bu maddelerin her bir özelliği ile ilgili filmde yer alan sahneler ve yorumları aşağıda sunulmaktadır.

1. Kimlikte ayrışma iki ya da daha fazla farklı kişilik durumunun varlığı (bu durum bazı kültürlerde bir posesyon -ele geçirilme- yaşantısı olarak ifade edilebilir) ile kendini göstermektedir. Kimlikteki ayrışma kendilik algısı ve egemenlik algısında (sense of self and sense of agency) belirgin kesintilerle karakterizedir. Bu kesintilere duygulanım, davranış, bilinç, bellek, algı, kognisyon ve/veya somatosensoriyel işlevlerde durumla ilgili dalgalanmalar eşlik etmektedir. Bu bulgu ve belirtiler başkalarınca gözlenir ya da kişinin kendisince bildirilir (American Psychiatric Association, 2013, s. 292)

Kimlik ayrışması, bir kişinin iki veya daha fazla farklı kişilik durumuna sahip olmasıdır. Bu durum, bazı kültürlerde "ele geçirilme" olarak ifade edilmektedir. Kimlik ayrışması, kişinin kendilik ve egemenlik algısında belirgin kesintilerle kendini göstermektedir. Bu kesintiler, duygular, davranışlar, bilinç, hafıza, algı, düşünme ve/veya bedensel işlevlerde dalgalanmalara neden olmaktadır. Bu belirtiler, başkaları tarafından gözlemlenebilir veya kişi tarafından fark edilmektedir. Böylece, kişinin farklı kişilik durumlarına geçtiği ve bunun çeşitli işlevlerinde değişimlere yol açtığı anlaşılmaktadır. Bu noktada bu tanı ile ilgili filmde yer alan sahneler ve yorumları aşağıda sunulmaktadır.

"Döner kapıdan geçerken, birisinin kapıyı tutup çıkışını engellemesiyle irkilir. Tedirgin bakışlarla adama bakar. Israrla kapıyı zorlayarak çıkmaya çalışır. Ancak adam, kapıyı güçlü bir şekilde tutarak Beyza'nın çıkmasını engellemeye devam eder. Birkaç saniye boyunca süren bu bakışmanın ardından, adam 'Dilara' diye seslenir. Adamın seslenmesiyle Beyza'nın bakışları değişir ve ilk anda tedirginlikle baktığı adamı tanır. Adamla ilgili geçmiş yaşantıları anımsayarak Dilara kişiliğine geçer. Bunun üzerine, adama olan bakışları ve davranışları anlam kazanır ve sonunda döner kapıdan birlikte çıkarlar." (11.10)

Bu sahnede, Beyza'nın kimlik ayrışması açıkça gözlenmektedir. Döner kapıdan geçerken bir adamın onu engellemesiyle irkilen Beyza, tedirgin bakışlarla adama bakar ve çıkmaya çalışmaktadır. Adam, Beyza'nın çıkışını engellemeye devam eder ve birkaç saniye süren bakışmanın ardından "Dilara" diye seslenir. Adamın seslenmesiyle birlikte Beyza'nın bakışlarındaki değişiklik fark edilir ve tedirgin bakışlar yerini tanıdık bakışlara bırakır. Beyza, Dilara kişiliğine geçiş yapar ve adamı tanır, onunla ilgili geçmiş anılarını hatırlar. Bu geçiş, Beyza'nın kendilik ve egemenlik algısında belirgin bir kesinti olduğunu gösterir. Duygulanım, davranış ve bilinçteki dalgalanmalar başkaları tarafından gözlemlenebilir hale gelir. Adam da bu değişimi fark eder ve Beyza'nın tutumundaki farklılık karşısında şaşkınlık yaşar. Böylece, adamla olan etkileşimi ve davranışları anlam kazanır ve döner kapıdan birlikte çıkarlar.

"Dilara Naim'in arabasından iner, sigarasını yakar ve sigarayı içerek yürümeye başlar. Saçlarını savurarak yürürken bir erkekle göz göze gelir. Adam, açık giyiminden ve hareketlerinden dolayı Dilara'yı baştan aşağı süzer. Bu durum üzerine Dilara sarsılır ve ellerini bir dükkânın camına yaslar. O anda bazı anımsamalar yaşar ve bakışlarında bir değişim olur. Bu değişimle birlikte Rabia kişiliğine geçiş yapar. Rabia, kıyafetlerinin dekolte kısımlarını kapatmaya çalışır, ardından yolda gördüğü bir çarşaflı alıp saçlarını örterek koşmaya başlar." (13.00)

Bu sahnede de Beyza'nın kimlik ayrışması açıkça gözlenmektedir. Beyza bu sahnede Dilara kişiliğindedir. Yolda gördüğü bazı anımsatıcılarla Dilara'dan Rabia'ya geçiş yaptığı gözlemlenmektedir. Bu geçişle birlikte Dilara'nın o anki giyiminden rahatsızlık duymasından iki kişiliğin de duygu, davranış ve algı açısından farklı olduğu görülmektedir. Duygulanım, davranış ve bilinçteki bu dalgalanmalar, başkaları tarafından gözlemlenmektedir. Kendilik algısında belirgin kesintiler olduğu görülmektedir. Büründüğü Rabia kişiliğine göre çevredeki insanları, onların kendisine davranışlarını ve içinde bulunduğu durumu algılamasının değiştiği açıkça görülmektedir.

"Beyza, tabaktaki yiyeceği bıçakla alıp ağzına atar. Ağzının kenarına bulaşan yiyeceği, bıçağın yansımından kendine bakarak temizler. Yansıyan görüntüsüne bakarken bakışlarında bir değişiklik oldu ve başka bir kişiliğe geçiş yapar. Ancak tam bu sırada eşi Doruk mutfağa girer. Beyza, eşini fark ederek kişilik değiştirmeden ona doğru döner. Doruk, eşine tebessüm eder. Beyza ise bir elindeki bıçağa, bir de eşine bakar. Doruk çay almaya geldiğini söyler. Beyza, tebessüm ederek çayı birazdan içeri getireceğini söyler ve tezgâha doğru dönerek etrafa tedirgin bakışlarla bakmaya başlar." (18.10)

Bu durum Beyza'nın kimlik ayrışmasını açıkça gözlenen sahnelerden biridir. Beyza bu sahnede ana karakter olarak kendi kişiliğindedir. Eline aldığı bıçak, geçmişte yaşadığı travmatik bir olayı hatırlatan bir anımsatıcıdır. Bıçağı gördüğünde bakışlarında belirgin bir değişim fark edilir, bu da duygusal ve bilişsel bir dalgalanmanın işareti olur. Ancak, Doruk'un odaya girmesiyle birlikte bu süreç kesintiye uğrar ve tam bir kişilik değişimi gerçekleşmez. Doruk'un varlığı, anımsatıcının etkisini bölerek geçişin tamamlanmasını engeller. Bu kesitte algısal dalgalanmalar yaşandığı görülmektedir.

"Gaipen gelen bir ses, 'Rabia' diye seslenir. Rabia, arkasına dönüp aynaya bakar ve elini ağzına kapatarak irkilir. Bu sırada Dilara kişiliğine geçiş yapar. Dilara, gülerek Rabia ile alaycı bir tavırla konuşur. Ancak bakışları değişir ve yeniden Rabia olur. Rabia, sinirlenerek Dilara'ya beddualar eder. Ardından bakışları tekrar değişir ve Dilara kişiliğine geçiş yapar. Dilara, alaycı bir tavırla cinsel organını işaret ederek bütün dünyayı onun yönettiğini söyler. Tekrar bakışları değişerek Rabia kişiliğine geçer. Rabia, sinirlenerek aynayı kırar ve Dilara'nın onu daha fazla günaha bulaştıramayacağını haykırır. Kırık bir cam parçasını alır ve cinsel organına doğru götürür. Rabia, cinsel organını kesmeye çalışırken Dilara buna engel olur. En sonunda cam parçası elini keserek yere düşer. Dilara, başındaki örtüyü yere atarak, az kalsın onları öldüreceği için Rabia'ya kızar. Tam bu sırada, hizmetçi kadın kapıya vurur ve 'Beyza' ismiyle seslenir. Bakışları değişerek Beyza kişiliğine geçer ve ağlamaya başlar." (26.13)

Bu sahnede ise, Beyza'nın kimlik ayrışması birden çok kez açıkça gözlenmektedir. Bu sahnede Beyza'nın iki kişiliği olan Dilara ve Rabia'nın diyalogları görülmektedir. Bu iki kimliğin duygu ve davranış açısından belirgin şekilde birbirinden tamamen farklı, iki zıt konumda ve dalgalanmalı olmaktadır. Algılamaları birbirine tamamen ters durumdadır. Kendilik algısında belirgin kesintiler olduğu görülmektedir. Duygulanım, davranış ve bilinçteki

bu dalgalanmalar, filmdeki diğer karakterler tarafından gözlemlenebilmektedir. Öztürk ve Sar'a (2016) göre, Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu'ndaki alter kişilikler, genellikle travmaya karşı koruyucu tepkiler olarak oluşan, belirli psikolojik işlevlere hizmet eden farklı kimlik durumları olarak gelişir. Bu bağlamda, Rabia ve Dilara'nın zıt psikolojik rolleri temsil ettiği görülmektedir; Rabia muhtemelen ahlaki katılığı veya dini baskıyı temsil ederken, Dilara duygusal özgürleşmeyi ve dürtüsellliği yansıtır. Bu durum, alterlerin, konak kişiliğin travma geçmişine bağlı olarak farklı roller, duygular ve anılar temsil edebileceği yönündeki literatür bulgularıyla örtüşmektedir (Öztürk ve Sar, 2016).

"Beyza, eşiyle sinemadayken telefonu çalar. Arayanlar Elif için ulaştıklarını söyleyince yerinden kalkar. Daha sonra eşine, kreşe gitmesi gerektiğini belirten bir mesaj atar. Kreşin bahçesine gelir ve gece olduğu için çevre çok karanlıktır. Tedirgin bir şekilde birkaç kez 'Aziz Efendi' diye seslenir. Korkuyla etrafına bakarken gaipten gelen çocuk sesleri duyar ve geçmişindeki kötü çocukluk anılarını hatırlamaya başlar. Bakışları değişerek Ayla kişiliğine geçiş yapar. Ayla, ağlayarak sayıklamaya başlar ve yerde emekleyerek ilerler. Bu sırada Elif koşarak yanına gelir ve 'Geliyorum Beyza' der. Ayla, ağlayarak Elif'in elini tutar ve kaçmaları gerektiğini söyler. Elif, ona 'Yine Ayla mı oldun?' diye sorar. Ayla, buranın karanlık olduğunu ve korktuğunu dile getirir. Elif, onu sakinleştirmeye çalışır. Ayla, Pakize annesinin ona kızdığından bahseder ve Elif'ten kendisini bırakmamasını ister. Elif ise onu bırakmayacağını ve en iyi arkadaşı olduğunu söyler. Elif, Ayla'ya sarılarak 'Beyza ol da gidelim' der. Ayla, anımsamalar yaşayarak bakışlarını değiştirir ve Beyza kişiliğine geçiş yapar." (30.18)

Burada da Beyza'nın kimlik ayrışması açıkça gözlemlenmektedir. Beyza bu sahnede bazı hatırlatıcı unsurlarla çocukluğuna dair anımsamalar yaşamaktadır. Bununla beraber "Ayla" karakterine geçiş yapmaktadır. Ayla kişiliği Beyza'nın çocukluğunu temsil etmektedir. Geçişle beraber çocuksu davranışlar sergilemektedir. Duygu durumunda korktuğunu bir çocuk gibi dile getirmektedir. Öğrencisi Elif'in bu durumu fark etmesi ise değişimlerin ve dalgalanmaların başkalarınca gözlenebilir düzeyde olduğunu göstermektedir.

"Beyza (Rabia), bir caminin içinde dönen semazenleri hayranlıkla izler. Bir süre onların gösterisini büyülenmiş bir şekilde seyrettikten sonra bakışlarında bir boşluk oluşur. Yüzündeki gülümsemeyi yavaşça siler ve gözlerini kapatır. Ardından gözlerinde tuhaf hareketler belirir. Bu sırada zihninde, Dilara kişiliğinin sevgilisi Naim ve Koray ile ilgili bazı anımsamalar canlandırır. Kısa bir süre sonra şaşkın bir ifadeyle gözlerini tekrar açar. Bakışları ve gülümsemesinde belirgin değişiklikler oluşur." (53.47)

Ana karakter Beyza, bu sahnede Rabia kişiliğindedir. Bir caminin içinde semazen gösterisi seyretilmektedir. Bu esnada, semazenlerin varlığı Beyza'nın zihninde Dilara'ya dair bazı anıları canlandırmaktadır. Bu hatırlatıcıyla birlikte kişilik değişimi esnasında yaptığı göz hareketi ile Rabia kişiliğinden Dilara kişiliğine geçmektedir. Bu geçiş, Beyza'nın kendilik ve egemenlik algısında belirgin bir kesinti olduğunu göstermektedir. Bakışlarında, hal ve hareketlerinde, gülümsemesinde Dilara'yı anımsatan anlamlı farklılıklar oluşturmaktadır. Duygulanım, davranış ve bilinçteki bu dalgalanmalar, başkaları tarafından gözlemlenebilmektedir.

"Beyza, uzandığı yerden doğrularak eşi Doruk'un gidip gitmediğini kontrol eder. Onun gittiğini fark edince hemen kalkar ve Doruk'un, kesik bacak cinayetiyle ilgili olarak Psikiyatrist olarak görevlendirildiği çantasını hızla karıştırmaya başlar. Çantayı açtığında, karşısına bir kadının (Serap) fotoğrafı çıkar. Fotoğrafı görünce şaşkınlık ve şok içinde donakalır. Aynı anda, kadına dair bazı anılar zihninde canlanmaya başlar. Tedirgin tavırlarla çantaya tekrar yönelir ve hızla karıştırmaya devam eder. Bir kez daha duraksar; bu sefer bir adamın (Koray) fotoğrafını bulur. Fotoğrafa korku ve tedirginlikle bakarken, adamla ilgili bazı anılar da zihninde belirir. Bir an sendeler ve masanın üzerindeki bardağı yere düşürerek kırar. Korkuyla 'Doruk!' diye bağırarak çantanın yanından hızla uzaklaşır. Doruk'un bulunduğu yere doğru sendeleyerek yürümeye çalışır. Salona vardığında kalbini tutar ve tuhaf göz hareketleriyle semazen gösterisi ile sigara içtiği bazı anılar hafızasında belirir. Bu anıların ardından yere yığılır. Birkaç saniye sonra gözlerini açar ve yerden kalkar. Üzerindeki kıyafetleri çıkarır ve aynaya doğru döner. Saçını ve kıyafetlerini düzeltir. Duygu ve tavırları, az önceki hâlden tamamen farklıdır." (59.30)

Bu sahnede, Beyza'nın kimlik ayrışması açıkça gözlenmektedir. Beyza diğer kişilikleriyle bağlantılı olan kişileri görünce hafızasında bazı boşluklu anımsamalar olmaktadır. Her kişilik değişiminde olduğu gibi bazı hatırlatıcıların etkisiyle hafızasında anılar canlanmaktadır. Bununla beraber diğer kişiliğine -bu sahnede Dilara'ya- geçiş yapmaktadır. Kişilik değişimi sonrasında sergilediği davranış ve duygu durumunda Beyza karakterinden çok farklı olduğu gözlemlenmektedir. Beyza'nın kendilik ve egemenlik algısında belirgin bir kesinti olduğunu göstermektedir. Dilara'ya geçmesiyle az önce yaşananları algılamasında önemli farklılaşma olmaktadır.

"Beyza, tuvaletin başında kusarken çocukluğundaki geçmiş yaşantılarla ilgili konuşmaları hatırlamaya başlar. Bakışları değişir ve Ayla kişiliğine geçiş yapar. Tam bu sırada evin çalışanı içeri girer. Çalışan, Beyza'ya yaklaşıp, 'Beyza Hanım, ne oldu? Süt mü dokundu?' diye sorar ve kolundan tutup onu ayağa kaldırmaya çalışır. Ancak Beyza (Ayla), birden yere düşer ve kısa bir süre baygın kalır. Yerde kendine geldiğinde, evin çalışanına korku dolu gözlerle bakarak, 'Pakize anne, ben... ben bir şey yapmadım. Kötüsün sen, sen kötüsün,' der. Evin çalışanı, Beyza'nın (Ayla) kolunu tutarak onu sakinleştirmeye çalışırken yanlışlıkla küvete düşer ve bayılır. Beyza (Ayla), korkuyla çalışanına 'Pakize anne!' diye seslenir." (1.23.46)

Filmin ana karakteri Beyza, bu sahnede yetimhane müdürü Pakize ile olan kötü yaşantılarını anımsamaktadır. Anımsamasıyla beraber Beyza bayılmaktadır. Bir diğer kişilik olan yetimhanedeki ismiyle Ayla kişiliğine geçiş yapmaktadır. Bu geçiş, Beyza'nın kendilik ve egemenlik algısında belirgin bir kesinti oluşturmaktadır. Ayla gibi -bir çocuk gibi- davranışlar sergilemektedir. Evin çalışanını yetimhane müdürü Pakize sanarak korku duymaktadır. Kişiliğin değişimiyle birlikte davranışlarında dalgalanmalar olduğu görülmektedir. Duygulanım, davranış ve bilinçteki bu dalgalanmalar, çalışan tarafından gözlemlenebilmektedir.

"Komiser Fatih, teslim olan Beyza'yı tutuklamak için ayağa kalkar ve belindeki kelepçeyi çıkarır. Kelepçeyi takmaya başladığı sırada, Beyza nefes almakta zorlanır ve bakışlarında belirgin değişiklikler olur. Komiser Fatih, bu durumu anlayamaz. Ancak Beyza, Dilara kişiliğine geçiş yapar ve Komiser Fatih'ten sigara ister. Komiser Fatih, bu beklenmedik istek karşısında şaşırır ama sigarasını çıkararak Dilara'ya uzatır ve sigarayı yakar. Dilara, sigarasını içerken gülümseyerek göğüs dekoltesini belirgin şekilde açar ve Komiser Fatih'e doğru yaklaşır." (1.33.00)

Bu sahnede, Beyza'nın kimlik ayrışması açıkça gözlenmektedir. Beyza bu sahnede ana karakter olarak ana kişiliktir. Kelepçe bu sahnede anımsatıcı konumdadır. Anımsatıcıyla beraber Dilara kişiliğine geçiş yapmaktadır. Bu kesitte duygulanımda ve davranışta dalgalanmalar olduğu gözlemlenmektedir. Beyza'nın Dilara kişiliğine geçişi Komiser Fatih tarafından da fark edilmektedir. Bununla beraber duygulanım, davranış ve bilinçteki bu dalgalanmalar, başkaları tarafından gözlemlenebilmektedir.

"Dilara, sorgu odasında sıkıldığını, gideceğini ve zamanı geldiğinde geri döneceğini söyler. Ardından bakışlarında belirgin bir değişiklik olur ve birden bayılır. Komiser Fatih dahil sorgu odasındaki herkes telaşlanır ve Dilara'nın başına toplanır. Polislerden biri, revire götürülmesi gerektiğini söyler. Ancak Komiser Fatih, sinirlenerek ellerini masaya vurur. Revirde müdahale edildikten sonra sorgu odasına geri getirilen Dilara artık Beyza'dır. Beyza, sorgu sırasında yaşanan hiçbir şeyi hatırlamaz ve şaşkın bir şekilde elleriyle şakaklarını ovalar. Komiser Fatih, Beyza'ya sorguda çok önemli şeyler söylediğini belirtir. Beyza, ağlamaklı bir sesle yalnızca eşi Doruk'u sorar. Komiser Fatih, Doruk'un telefonunun Beyza'nın çantasından çıktığını ve kendisine ulaşamadıklarını söyler. Bunun üzerine Beyza ağlamaya başlar. Komiser Fatih, Dilara'nın sorguda, son kurbanın öldürüldüğü gün neler yaptığını anlattığını ve masum olduğunu iddia ettiğini açıklar. Daha sonra, Beyza'ya yaşananları gerçekten hatırlayıp hatırlamadığını sorar. Beyza ise sorguya nasıl getirildiğini ve neler yaşandığını hatırlamadığını, en son babasının evinin bahçesinde Komiser Fatih tarafından kelepçelendiğini hatırladığını söyler." (1.38.25)

Bu sahnede, Beyza'nın kimlik ayrışması açıkça gözlenmektedir. Beyza bu sahnede Dilara kişiliğindedir. Bayılma sonrasında ana karakter olan Beyza'ya geçiş yapmaktadır. Yaşanan geçişin herhangi bir anımsatıcı bulunmadan gerçekleştiği gözlemlenmektedir. Bu geçiş Beyza'nın kendilik ve egemenlik algısında belirgin bir kesinti olduğunu göstermektedir. Bu kesintiler, duygular, davranışlar, bilinç, hafıza, algı, düşünme ve/veya bedensel

işlevlerde dalgalanmalara neden olmaktadır. Duygulanım, davranış ve bilinçteki bu dalgalanmalar, başkaları tarafından gözlemlenebilmektedir.

2. *Gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve/veya travmatik olayları anımsamada sıradan bir unutkanlıkla açıklanamayacak biçimde yineleyici boşluklar vardır* (American Psychiatric Association, 2013, s. 293).

Genel olarak bu bozukluğa sahip olan bireyler gündelik olayları, kişisel bilgileri ve travmatik yaşantıları anımsamada sıradan unutkanlıkla açıklanamayacak şekilde tekrarlayan bellek boşlukları yaşanması, ciddi bir bilişsel işlevsellik sorununun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu tür bellek kayıpları, basit dikkat eksikliği ya da dalgınlıktan farklı olup, bireyin yaşam kalitesini ve günlük işlevselliğini önemli ölçüde etkileyebilir. Özellikle travmatik deneyimler sonrasında ortaya çıkan bu unutkanlıklar, anıların bütünlüğünde kopukluklara neden olabilmekte ve dissosiyatif bozukluklar gibi psikiyatrik durumların bir belirtisi olabilmektedir. Bu noktada bu tanı ile ilgili filmde yer alan sahneler ve yorumları aşağıda sunulmaktadır.

"Beyza, yatalak olan babasının yanına gider. Babasına bakarken, onun elini kıpırdattığını fark eder ve bu durumu dile getirir. Ancak yanındaki hizmetçi kadın, bunun mümkün olmadığını söyler. Beyza, babasına bir kez daha dikkatlice bakar ve onun elini kaldırarak bir yeri işaret ettiğini görür. Babasının işaret ettiği yere, çalışma masasına yönelir ve etrafı karıştırmaya başlar. Masadaki çekmeceyi zorlayarak açar ve içerisinde bir cüzdan bulur. Cüzdanın içinde kendi küçüklüğüne ait bir fotoğraf görür. Fotoğrafın arkasında, 'Rabia öğretmenim, ben okumayı öğrendim' yazısı yer alır. Cüzdanın içinde ayrıca Rabia Çınar isimli birinin kartviziti vardır. Beyza, Rabia Çınar'ın kim olduğunu hatırlayamadığından derin bir düşünceye dalmaya başlar." (19.20)

Bu sahnede Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada zorluk yaşadığı açıkça görülmektedir. Beyza karakteri kendi hakkında önemli kişisel bilgileri ve geçmişte kalmış olduğu yetimhanedeki bazı travmatik olayları sebebiyle yaşamının o dönemlerini hatırlayamamaktadır. Çekmecede bulduğu bazı eşyalarla eskiye dair anımsamalar yaşamaktadır. Bu olayları anımsamadaki boşluklar sıradan bir unutkanlık ile açıklanamamaktadır.

"Beyza ile Elif, gece kreşin bahçesinde birbirlerine sarılırken bir taksi yanaşır. Taksiden inen Elif'in annesi Serap, birkaç kez 'Elif!' diye seslenir. Beyza, Elif'i kucaklayarak annesine doğru götürür. Serap, kızını Beyza'nın kucakından alır ve taksiye bindirir. Ardından Beyza'ya dikkatlice bakar ve şaşkınlıkla onu tanıyamadığını, çok değiştiğini söyler. Serap, Beyza'ya 'Rabia Hanım' diye hitap eder. Beyza bu durum karşısında şaşkına döner ve Rabia Hanım'ın kim olduğunu anlayamaz. Elini boynundaki kolyesine götürür ve düşünceli bir ifadeyle duraksar." (33.42)

Bu sahnede Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada unutkanlık yaşadığı açıkça görülmektedir. Beyza diğer kişiliği Rabia ile görünüm ve davranış açısından oldukça farklıdır. Rabia, Beyza'nın aksine tesettürlüdür. Beyza, Rabia kişiliğiyle Elif'in annesi Serap ile geçmişte görüşmektedir. Rabia'yı bu sefer de Beyza kişiliğinde gören Serap, Beyza'ya ismiyle seslenerek görünüş farklılığından dolayı şaşırdığından bahsetmektedir. Rabia ismini duyan Beyza duraksamış ve bu ismi anımsamaktadır. Bu boşluklu anımsama normal unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Beyza, Serap'ın ona 'Rabia Hanım' demesinden sonra evine döner. Evde, daha önce babasının çekmecesinden bulduğu Rabia Çınar'a ait kartviziti ve çocukluk fotoğrafının arkasındaki 'Rabia öğretmenim, ben okumayı öğrendim' yazısını eline alır. Kartvizite ve yazıya uzun uzun bakar. Rabia Hanım'ın kim olduğunu ve Serap'ın neden ona böyle hitap ettiğini anlamaya çalışarak derin düşüncelere dalar." (36.34)

Bu sahnede Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada unutkanlık yaşadığı açıkça görülmektedir. Beyza kişisel bilgileri ile ilgili unutkanlıklar yaşamaktadır. İsim olarak bazı şeyleri anımsıyor olsa bile tam olarak hatırlayamamaktadır. Kişisel bilgileri ile ilgili yineleyici boşluklar vardır. Bu unutkanlıklar normal unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Beyza, gece vakti bir arabada, evlerinde verdikleri partiden bazı görüntüleri hatırlayarak kendine gelir. Tedirgin bir ifadeyle çevresine bakarak içinde bulunduğu durumu ve aracın çevresinde duran adamı anlamaya çalışır. Uzun süre etrafını inceler, ancak neden orada olduğu, nasıl geldiği ve

adamın kim olduğuna dair hiçbir şey hatırlayamamaktadır. Elinde bir sigara olduğunu fark eder. Sigarayı hızla atarak ağlamaya başlar. Derin derin nefes alırken panik hali giderek artar. Çantasını alarak arabanın bagajından iner ve bulunduğu yerden hızla uzaklaşmaya çalışır. Koşarken ayakkabısının topuğu kırılır ve durmak zorunda kalır. Ayakkabılarını çıkarıp eline alır ve otobana doğru koşmaya devam ederek oradan hızla uzaklaşır." (45.02)

Bu sahnede Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada unutkanlık yaşadığı açıkça görülmektedir. Filmin ana karakteri Beyza'nın evlerinde verdikleri partide Dilara kişiliğine dönüştüğü bilinmektedir. Ancak kendisi ne Dilara ne de parti ile ilgili küçük anlar harici bir şey hatırlamamaktadır. Oraya nasıl ve neden geldiği, yanındaki adamın kim olduğu gibi bilgileri hatırlayamamaktadır. Beyza karakteri gündelik yaşamla ilgili anımsamalarında önemli boşluklar yaşamaktadır. Bu boşluk sıradan unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Beyza, bulunduğu yerden ağlayarak eşini arar ve 'Doruk, yardım et, yardım et,' diye yalvarır. Doruk, onu bulunduğu yerden alıp arabaya bindirir. Beyza korkar ve gözleri dolu bir halde sessizce otururken, Doruk sinirli bir şekilde bir şeyler söylemek için yeltenir ancak susar. Sessiz bir araba yolculuğunun ardından eve gelir. Doruk hızla eve girip sinirli bir şekilde ceketini girişteki koltuğun üzerine fırlatır ve bağırmağa başlar. Doruk, bütün gece onu aradığından bahsederek öfkesini dile getirirken, Beyza korku dolu bir şekilde, yavaş hareketlerle oturma odasındaki koltuğa oturur ve ağlamaya başlar. Hiçbir şey hatırlamadığını ve bunu eşine inandırmaya çalışır. Doruk, Beyza'ya onu aldatıp aldatmadığıyla ilgili sorular sorar ancak Beyza, hatırlamadığı için hiçbirine cevap vermeye çalışmaz. Gözyaşları içinde Doruk'un dizlerine kapanarak düzeleceğine ve değişeceğine dair sözler verir." (46.17)

Bu sahnede Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada unutkanlık yaşadığı açıkça görülmektedir. Beyza gece bulunduğu yere nasıl gittiği, orada ne yaptığı ile ilgili hiçbir şey hatırlamamaktadır. Gündelik olay ile ilgili unutkanlık görülmektedir. Bu hatırlayamama sıradan bir unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Beyza, yatalak babasının elini öperek ondan helallik diler. O sırada, Komiser Fatih Beyza'yı tutuklamak için babasının evinin bahçesine gelir. Beyza'nın bahçeye girdiğini gören Komiser Fatih irkilir ve ona silah doğrultur. Beyza, teslim olmuş bir tavırla masaya oturur. Beyza'nın bu sakin duruşunu gören Komiser Fatih etrafına bakındıktan sonra silahını beline koyar ve Beyza'nın karşısına oturur. Beyza, Komiser Fatih'in masaya oturduğu sırada sakin bir şekilde etrafına bakınır, gözleri dolar. Gözyaşlarını silerken, Komiser Fatih'e aradıkları kadının kendisi olduğunu ancak cinayetleri kendi iradesiyle işlemediğini söyler. Komiser Fatih, Beyza'ya cinayetleri hatırlayıp hatırlamadığını sorar. Beyza ise hiçbir şey hatırlamadığını, sadece eşinin cinayet dosyasından öğrendiği kadar bilgiye sahip olduğunu belirtir. Komiser Fatih, cinayetin detayları hakkında daha fazla soru sorsa da Beyza, hiçbirini hatırlamadığını tekrar eder." (1.29.55)

Bu sahnede Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada unutkanlık yaşadığı açıkça görülmektedir. Beyza, bu sahnede kendi kişiliğindedir. Kendi kişiliğindeyken olan bitenleri hatırlarken diğer kişiliklere geçiş yaptığında yaşananları hatırlamadığını belirtmektedir. Diğer kişiliklerde yaşadıklarını hatırlamaması hayatında boşluklar oluşturmaktadır. Bu boşluk sıradan unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Dilara, sorgu odasında sıkıldığını, gideceğini ve zamanı geldiğinde geri döneceğini söyler. Ardından bakışlarında belirgin bir değişiklik olur ve birden bayılır. Komiser Fatih dahil odadaki herkes telaşlanır ve Dilara'nın başına toplanır. Polislerden biri, onun revire götürülmesi gerektiğini ifade eder. Ancak Komiser Fatih, sinirle ellerini masaya vurarak duruma tepki gösterir. Revirden tekrar sorgu odasına getirildiğinde, Dilara artık Beyza'dır. Beyza, sorgu sırasında yaşanan hiçbir şeyi hatırlamıyordur ve şaşkınlık içinde elleriyle şakaklarını ovalar. Komiser Fatih, Beyza'ya sorguda çok önemli şeyler söylediğini anlatır. Beyza, ağlamaklı bir ses tonuyla sadece eşi Doruk'u sorar. Komiser Fatih, Doruk'un telefonunun Beyza'nın çantasından çıktığını ve ona ulaşamadıklarını söyler. Bu bilgiyle Beyza daha da hüznlenir ve ağlamaya başlar. Komiser Fatih, Dilara'nın sorgu sırasında,

son kurbanın öldürüldüğü gün neler yaptığını ve masum olduğunu iddia ettiğini açıklar. Ardından Beyza'ya yaşananları gerçekten hatırlayıp hatırlamadığını sorar. Beyza ise sorguya nasıl getirildiğini ve neler yaşandığını hatırlamadığını, en son babasının evinin bahçesinde Komiser Fatih tarafından kelepçelendiğini hatırladığını belirtir." (1.38.25)

Bu sahnede Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada unutkanlık yaşadığı açıkça görülmektedir. Bu sahnede ana karakter, Dilara kişiliğindedir. Bayılma sonucunda ana karakter olan Beyza'ya geçiş yapmaktadır. Beyza, Dilara kişiliğindeyken yaşadıklarını hatırlamadığını bildirmektedir. Bu unutkanlık, sıradan bir unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

3. Bu belirtiler klinik olarak belirgin rahatsızlık ya da sosyal yaşam, iş yaşamı, ya da başka önemli işlev alanlarında belirgin bozulma yaratmaktadır (American Psychiatric Association, 2013, s. 292)

Yukarıda belirtilen üçüncü maddeye göre yaşanan bu belirtiler, bireyde klinik olarak belirgin bir sıkıntıya yol açmaktadır. Bu sıkıntı, kişinin günlük yaşamını, işlevselliğini veya sosyal ilişkilerini ciddi şekilde etkileyerek onun mesleki, akademik ya da kişisel alanlarda zorlanmasına neden olmaktadır. Bu noktada bu tanı ile ilgili filmde yer alan sahneler ve yorumları aşağıda sunulmaktadır.

"Beyza, bulunduğu yerden ağlayarak eşine 'Doruk, yardım et, yardım et,' diye yalvarır. Doruk, onu bulunduğu yerden alır ve arabaya bindirir. Beyza, korkar ve gözleri dolu bir halde sessizce otururken, Doruk sinirle bir şeyler söylemek ister ancak kendini tutar ve susar. Sessiz bir araba yolculuğunun ardından eve gelirler. Doruk, hızla eve girip ceketini öfkeyle girişteki koltuğun üzerine fırlatır. Ardından bağırarak bütün gece onu aradığını ve endişelendiğini dile getirir. Beyza, korku içinde yavaş hareketlerle salondaki koltuğa oturur ve ağlamaya başlar. Hiçbir şey hatırlamadığını eşine inandırmaya çalışır. Ancak Doruk, onu aldatıp aldatmadığıyla ilgili sorular sormaya başlar. Beyza, hiçbir şey hatırlamadığı için bu sorulara cevap veremez. Gözyaşları içinde Doruk'un dizlerine kapanarak düzeleceğine, değişeceğine ve bir daha böyle şeyler yaşanmayacağına dair sözler verir." (46.17)

Bu sahnede Beyza'nın iş ve sosyal yaşamı veya diğer önemli işlev alanlarında belirgin bozulmalar olduğu açıkça görülmektedir. Beyza bulunduğu yere nasıl gittiği, orada ne yaptığı ile ilgili hafızasında boşluklar yer almaktadır. Bu hatırlayamama sıradan bir unutkanlıkla açıklanamaz düzeydedir. Ayrıca gündelik yaşamını etkileyecek boyuttadır. Bu belirti, belirgin bir rahatsızlık olarak kendini göstermektedir.

Dissosiyatif Amnezi

1. Sıradan bir unutkanlıkla açıklanamayacak bir biçimde, genellikle örseleyici ya da gerginliği tetikleyici nitelikte, öz yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamama. (American Psychiatric Association, 2013, s. 294)

Bu unutkanlık sıradan bir unutkanlıkla açıklanamayacak düzeydedir. Unutma genellikle sarsıcı veya gerginliği tetikleyici niteliktedir. Yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamamaya kendini göstermektedir. Buradaki unutkanlık, sıradan bir unutkanlıktan farklı olarak, örseleyici veya gerginlik yaratan olaylarla bağlantılı ve genellikle travmatik bir durumdan kaynaklanmaktadır. Bu tür unutkanlık, kişinin yaşam öyküsüyle ilgili önemli bilgileri bilinçli olarak hatırlayamamasıyla karakterizedir ve dissosiyatif bir özellik taşımaktadır. Bu noktada bu tanı ile ilgili filmde yer alan sahneler ve yorumları aşağıda sunulmaktadır.

"Beyza, yatalak olan babasının yanına gider. Ona bakarken, babasının elini kıpırdattığını fark eder ve bu durumu dile getirir. Ancak yanındaki hizmetçi kadın, bunun mümkün olmadığını söyler. Beyza, bir kez daha babasına dikkatlice bakar ve babasının elini kaldırarak bir yeri işaret ettiğini görür. Babasının işaret ettiği yere, çalışma odasına doğru yönelir ve etrafı karıştırmaya başlar. Masadaki çekmeceyi zorlayarak açar ve içinde bir cüzdan bulur. Cüzdanın içinde, kendi küçüklüğüne ait bir fotoğraf yer alır. Fotoğrafın arkasında, 'Rabia öğretmenim, ben okumayı öğrendim,' yazısı yazılır. Cüzdanın içinde ayrıca Rabia Çınar isimli bir kişinin kartviziti de vardır. Beyza, Rabia Çınar'ın kim olduğunu hatırlayamaz ve derin bir şekilde düşüncelere dalar." (19.20)

Bu sahnede Beyza'nın yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamaması açıkça görülmektedir. Beyza, bulduğu küçüklük fotoğrafının arkasındaki öğretmenin adını ve notunu hatırlayamamaktadır. Bu unutkanlığın

gerginliği tetikleyici nitelikte olduğu gözlemlenmektedir. Gerginliğin nedeni öz yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamamasıdır.

"Beyza ile Elif, gece kreşin bahçesinde birbirlerine sarılmışken bir taksi yanaşır. Taksiden inen Elif'in annesi Serap, birkaç kez 'Elif!' diye seslenir. Beyza, Elif'i kucaklayarak Serap'a doğru götürür. Serap, kızını Beyza'nın kucağından alır ve taksiye bindirir. Daha sonra, Beyza'ya dikkatlice bakarak şaşkınlıkla onun çok değiştiğini ve tanıyamadığını dile getirir. Serap, Beyza'ya 'Rabia Hanım' diye hitap eder. Beyza, bu durum karşısında şaşkına döner ve Rabia Hanım'ın kim olduğunu anlayamaz. Düşünceli bir ifadeyle elini boynundaki kolyesine götürür." (33.42)

Bu sahnede Beyza'nın yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamaması açıkça görülmektedir. Beyza diğer kişiliklerinden olan Rabia kişiliğini ve bu kişiliğinden tanıdığı kadını hatırlayamamaktadır. Beyza, Rabia ismini duymasıyla irkilmekte ve şaşkın bakışlar Rabia ismini anlamlandırmaya çalışmaktadır. Unutma genellikle sarsıcı veya gerginliği tetikleyici niteliktedir. Bu unutkanlık sıradan bir unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Beyza, Serap'ın ona 'Rabia Hanım' demesinden sonra evine döner. Eve gelir gelmez, daha önce babasının çekmecesinden bulduğu Rabia Çınar'a ait kartvizite ve çocukluk fotoğrafının arkasında yazılı olan 'Rabia öğretmenim, ben okumayı öğrendim' notuna bakar. Elindeki kartvizit ve fotoğrafa uzun süre dalgın bir şekilde bakara, Rabia Hanım'ın kim olduğunu ve bu kişinin kendisiyle nasıl bir bağlantısı olabileceğini düşünmeye başlar." (36.34)

Bu sahnede Beyza'nın yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamaması açıkça görülmektedir. Beyza, kendisine diğer kişiliklerinden biri olan Rabia ismiyle seslenilmesi sonucu babasının evinde bulunduğu kartvizite ve fotoğraf üzerindeki notu hatırlamaktadır. Fakat geçmişindeki Rabia'nın kim olduğunu hatırlayamamaktadır. Bu unutkanlık gerginliği tetikleyici niteliktedir. Gerginliğin nedeni öz yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamamaktır. Bu unutkanlık sıradan bir unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Beyza, gece vakti bir arabada, evlerinde verdikleri partiden bazı görüntüleri hatırlayarak kendine gelir. Tedirgin bir ifadeyle çevresine bakarak, içinde bulunduğu durumu ve aracın çevresinde duran adamı anlamaya çalışır. Uzun bir süre etrafını inceler ancak neden orada olduğu, nasıl geldiği ve adamın kim olduğuna dair hiçbir şey hatırlamıyordur. Elindeki sigarayı fark eder ve onu hızla atarak ağlamaya başlar. Derin derin nefes alırken paniği giderek artar. Beyza, çantasını alarak arabanın bagajından iner ve bulunduğu yerden hızla uzaklaşmaya çalışır. Koşarken ayakkabısının topuğu kırılır ve durmak zorunda kalır. Ayakkabılarını çıkarıp eline alır ve otobana doğru hızla koşarak oradan uzaklaşır." (45.02)

Bu sahnede Beyza'nın yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamaması açıkça görülmektedir. Beyza, kişilik değişimini ve bu değişimden sonraki yaşananları hatırlayamamaktadır. Bu unutkanlık gerginliği tetikleyici niteliktedir. Gerginliğin nedeni öz yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamamaktır. Bu unutkanlık sıradan bir unutkanlıkla açıklanamamaktadır.

"Beyza, bulunduğu yerden ağlayarak eşini arar ve 'Doruk, yardım et, yardım et,' diye yalvarır. Doruk, onu bulunduğu yerden alıp arabaya bindirir. Beyza korkmuş ve gözleri yaşlı bir halde otururken, Doruk sinirle bir şeyler söylemek için yeltenir, ancak kendini tutarak susar. Sessiz bir araba yolculuğunun ardından eve gelirler. Doruk, hızla eve girip ceketini öfkeyle girişteki koltuğun üzerine fırlatır ve bağırma başlar. Doruk, bütün gece Beyza'yı aradığından ve ona ne kadar endişelendiğinden bahsederken, Beyza korku dolu bir şekilde yavaşça salondaki koltuğa oturur ve ağlamaya başlar. Hiçbir şey hatırlamadığına eşine inandırmaya çalışır. Ancak Doruk, onu aldatıp aldatmadığıyla ilgili sorular sormaya başlar. Beyza, hiçbir şey hatırlamadığı için bu sorulara cevap veremiyor. Gözyaşları içinde Doruk'un dizlerine kapanarak düzeleceğine, değişeceğine ve bir daha böyle bir durumun yaşanmayacağına dair sözler verir." (46.17)

Bu sahnede Beyza'nın yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamaması açıkça görülmektedir. Beyza bulunduğu yere nasıl gittiği, orada ne yaptığı ile ilgili hafızasında boşluklar yaşamaktadır. Bu hatırlayamama sıradan bir unutkanlıkla açıklanamaz düzeydedir. Yaşanan unutkanlık gerginliği tetikleyici niteliktedir. Gündelik yaşamını etkileyecek boyuttadır.

"Beyza, yatalak babasının elini öperek ondan helallik diler. Bu sırada Komiser Fatih, Beyza'yı tutuklamak üzere babasının evinin bahçesine gelir. Beyza'nın bahçeye girdiğini gören Komiser Fatih, bir an irkilir ve ona silah doğrultur. Beyza, teslim olmuş bir tavırla bahçedeki masaya oturur. Beyza'nın bu sakin duruşunu gören Komiser Fatih, etrafına bakındıktan sonra silahını beline koyar ve onun karşısına oturur. Beyza, Komiser Fatih'in masaya oturduğu sırada sakince etrafına bakar, gözleri dolar. Gözyaşlarını silerken, Komiser Fatih'e aradıkları kişinin kendisi olduğunu ancak cinayetleri kendi iradesiyle işlemediğini söyler. Komiser Fatih, Beyza'ya cinayetleri hatırlayıp hatırlamadığını sorar. Beyza ise hiçbir şey hatırlamadığını, sadece eşinin cinayet dosyasından öğrendiği kadar bilgiye sahip olduğunu belirtir. Komiser Fatih, cinayetin detaylarıyla ilgili sorular sormaya devam eder, ancak Beyza, bunların hiçbirini hatırlamadığını tekrar eder." (1.29.55)

Bu sahnede Beyza'nın yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamaması açıkça görülmektedir. Beyza diğer kişiliklerinin farkına varır. Ancak diğer kişiliklerinin neler yaptığı ile ilgili hafızasında boşluklar yaşamaktadır. Bu hatırlayamama sıradan bir unutkanlıkla açıklanamaz düzeydedir. Yaşanan unutkanlık gerginliği tetikleyici niteliktedir.

"Dilara, sorgu odasında sıkıldığını, gideceğini ve zamanı geldiğinde geri döneceğini söyler. Ardından bakışlarında bir değişiklik olur ve aniden bayılır. Komiser Fatih dahil odadaki herkes telaşlanır ve Dilara'nın başına toplanır. Polislerden biri, onun revire götürülmesi gerektiğini söyler. Ancak Komiser Fatih, sinirlenerek ellerini masaya vurur ve durumu kontrol etmeye çalışır. Revirde müdahale edildikten sonra sorgu odasına geri getirilen Dilara artık Beyza'dır. Beyza, sorgu sırasında yaşanan hiçbir şeyi hatırlamaz ve şaşkınlıkla elleriyle şakaklarını ovalar. Komiser Fatih, Beyza'ya sorguda çok önemli şeyler söylediğini belirtir. Beyza, ağlamaklı bir ses tonuyla yalnızca eşi Doruk'u sorar. Komiser Fatih, Doruk'un telefonunun Beyza'nın çantasından çıktığını ve kendisine ulaşamadıklarını açıklar. Bu bilgi karşısında Beyza ağlamaya başlar. Komiser Fatih, Dilara'nın sorgu sırasında, son kurbanın öldürüldüğü gün yaptıklarından ve masum olduğunu söylediğini anlatır. Ardından, Beyza'ya yaşananları gerçekten hatırlayıp hatırlamadığını sorar. Beyza ise sorguya nasıl getirildiğini ve neler yaşandığını hatırlamadığını, en son babasının evinin bahçesinde Komiser Fatih tarafından kelepçelendiğini hatırladığını ifade eder." (1.38.25)

Bu sahnede Beyza'nın yaşam öyküsüyle ilgili bilgileri anımsayamaması açıkça görülmektedir. Beyza diğer kişiliklerinin farkına varmaktadır. Beyza sadece kendiyken yaşananları hatırlar. Ancak diğer kişiliklerinin neler yaptığı ile ilgili hafızasında boşluklar yaşamaktadır. Bu hatırlayamama sıradan bir unutkanlıkla açıklanamaz düzeydedir. Yaşanan unutkanlık gerginliği tetikleyici niteliktedir.

Tanımlanmış Diğer Bir Çözölme Bozukluğu

1.Uzun süreli ve yoğun bir biçimde baskı altında tutularak inandırılmaya bağlı kimlik bozukluğu: Yoğun bir biçimde, baskı altında inandırılmaya çalışılan kişiler (örn. beyin yıkama, zihin denetimi, tutsakken görüş aşılama, işkence, uzun bir süre siyasal olarak tutuklu kalma, tarikatlar/mezhepler ya da terör örgütlerine girme), uzun süreli kimlik değişiklikleri ya da bilinçli bir biçimde kimliğini sorgulama durumu gösterebilirler (American Psychiatric Association, 2013, s. 292)

Genel olarak uzun süreli ve yoğun baskı altında tutularak inandırılmaya maruz kalan bireylerde, kimlik yapısında belirgin değişiklikler ya da kimliğe ilişkin bilinçli sorgulama süreçleri ortaya çıkabilmektedir. Beyin yıkama, zihin denetimi, tutsaklık sırasında aşılama, işkence, uzun süreli siyasal tutukluluk ya da tarikatlar, mezhepler ve terör örgütleri gibi yapılara katılım gibi deneyimler, bireyin kimlik bütünlüğünü ciddi şekilde tehdit edebilmektedir. Bu tür durumlarda kişi, önceki kimlik algısını yitirebilir, yeni bir kimlik benimseyebilir ya da mevcut kimliğini sürekli olarak sorgulama eğilimi geliştirebilmektedir. Ortaya çıkan kimlik bozuklukları, genellikle bireyin özgür iradesi dışında, yoğun psikolojik baskı ve manipülasyon süreçlerinin etkisiyle şekillenebilmektedir. Bu nedenle, bu tür kimlik değişimlerinin değerlendirilmesinde, bireyin maruz kaldığı psikososyal baskı dinamiklerinin ayrıntılı bir biçimde analiz edilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu noktada bu tanı ile ilgili filmde yer alan sahneler ve yorumları aşağıda sunulmaktadır.

"Aşağıda kesik bacak cinayeti ile ilgili eşi Doruk ve Komiserin konuşmalarına tanık olan Beyza cinayetleri kendisinin işlediği korkusuyla intihar etmek için terasa çıkar. Eşi Doruk onu son anda

yakalar. Cinayet işlediğine inanmak istemeyen Beyza'yı çeşitli şekillerde cinayetleri işlemiş olabileceği konusunda inandırmaya çalışır. (1.19.12)"

Bu noktada aşağıda yer alan diyalog Beyza'nın kendini sorgulama sürecine ilişkin süreçteki diyaloglarını göstermektedir:

"B: Duydum. Duydum. Konuştuklarınızı duydum. O insanları ben öldürmüş olabilirim.

D: Olabilirsin.

B: Ama nasıl? Ben kimseyi öldüremem.

D: Öldürebilirsin. Herkes öldürebilir. Tecavüzü hatırladığında ne hissettin? Acı, üzüntü, öfke, kin... Bir kadın... Hem de "anne" dediğiniz bir kadın, 4 yaşındaki bir çocuğa tecavüz ediyor. Parmağıyla içini deşiyor. Senin iyiliğin içindi" diyor. Bunları hatırladığında ne hissettin?

B: Öldüğüne sevindim, tamam mı? İyi ki ölmüş dedim. İyi ki ölmüş dedim.

D: Peki bugün karşına çıksa tonton bir ihtiyar gibi gülümseyip çocuğun var mı dese, öğrencilerini sevmeye kalksa... Elifi mesela.

B: Onu öldürürüm. Öldürürüm." (1.19.12)

Bu sahnede Beyza, uzun süreli ve yoğun bir biçimde baskı altında tutularak inandırılmaya bağlı kimlik bozukluğu yaşamaktadır. Baskı altında inandırılmaya çalışılması beyin yıkama yoluyla yoğun bir şekilde gerçekleşmektedir. Beyza, cinayetleri kendisinin işlediği düşüncesine kapılmış ancak olayları hatırlayamamaktadır. Doruk'un ise Beyza'ya beyin yıkama yolu ile cinayetleri onun işlediğine inandırmaya çalıştığı gözlenmektedir. Bu cinayetleri işleminde haklı gerekçeleri olduğunu söyleyerek etki altına almaya çalışmaktadır. Ana karakter Beyza'da uzun süreli kimlik değişiklikleri ve bilinçli bir şekilde kimliğini sorgulama durumu ile kendini göstermektedir.

"Doruk, Beyza'yı boş bir depoya götürür. Yan yatırılmış, arkası dönük, yaşlı, baygın bir adamın yanına yaklaşırlar. Beyza korku dolu gözlerle Doruk ise rahat tavırlarla adama bakar. Doruk Beyza'ya bu manzarayı hatırlayıp hatırlamadığını, gökten onun için indirildiğini ve adamın küçük çocuklara bayıltana kadar tecavüz ettiğini söyler. Yaşlı adamın yaptıklarını Beyza'nın küçüklüğünde kendi yaşadığı tecavüz hikayesine benzediğini söyler. Beyza, öfkeli ve üzgün bakışlarla adama bakar ve Doruk'a neden bunu yaptıklarını sorar. Doruk, Beyza'ya özel biri olduğunu, benliğinde bambaşka kadınlar yarattığını söyler ve tecavüzüne herkesin sessiz kaldığını hatırlatır. Beyza sık bir şekilde nefes alıp verir, öfkesi ve üzüntüsü gittikçe artar. Doruk Beyza'ya bir karar vermesi gerektiğini söyler. Adamı burada bırakıp çocuklara tecavüz etmeye devam etmesine müsaade etmek ve burada bu işe son vermek arasında seçim sunar. Beyza ise ağlamaya devam eder ve başıyla bu işe son vermek için başıyla onay verir." (1.52.55)

Bu sahnede Beyza, uzun süreli ve yoğun bir biçimde baskı altında tutularak inandırılmaya bağlı kimlik bozukluğu yaşamaktadır. Baskı altında inandırılmaya çalışılması beyin yıkama yoluyla yoğun bir şekilde gerçekleşmektedir. Doruk Beyza'ya çocukluğunda maruz kaldığı tecavüzü kullanarak onu cinayet işlemeye yönlendirmektedir. Bu yönlendirmeyi cinayetleri normalleştirerek gerçekleştirmektedir. Ana karakter Beyza'da uzun süreli kimlik değişiklikleri ve bilinçli bir şekilde kimliğini sorgulama durumu ile kendini göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

"Beyza'nın Kadınları" filmi, DSM-5 dissosiyatif kimlik bozukluğu tanı kriterleri bağlamında incelendiğinde, çeşitli sahnelerde DKB'nin belirtilerinin açıkça gözlemlendiği ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada elde edilen bulgular, literatürde yer alan önceki çalışmalarla uyumlu olup, DKB'nin sinemada nasıl temsil edildiğine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Filmde, Beyza karakterinin kimlik ayrışması ve bu durumun getirdiği zorluklar çeşitli sahnelerde net bir şekilde gözlenmektedir. Örneğin, Beyza'nın farklı kişilikleri arasında geçiş yaptığı sahneler, kimlik algısındaki kesintileri ve bunun duygulanım, davranış, bilinç ve bellek üzerindeki etkilerini göstermektedir. Goyal ve diğerleri (2024) ve İzci ve diğerleri (2024) çalışmalarında belirtilen, kişiliklerin birbirinden habersiz olması ve farklı davranış örüntüleri sergilemesi, filmde de gözlemlenmektedir. Bu bulgular, DKB'nin temel özelliklerinden biri olan kimlik ayrışmasının filmde doğru bir şekilde temsil edildiğini

göstermektedir. Beyza'nın Dilara ve Rabia gibi farklı kimliklere geçiş yaptığı sahneler, kimlik ayrışmasının ve bu kişiliklerin birbirinden tamamen habersiz olma durumunun açık bir örneğidir.

Filmde Beyza'nın gündelik olayları, önemli kişisel bilgileri ve travmatik olayları anımsamada yaşadığı güçlükler de belirgin bir şekilde işlenmektedir. Bu bulgular, Özen ve Taşdemir (2022) çalışmasında belirtilen, travmatik olaylara dair bellek kayıplarının yaygınlığı ile örtüşmektedir. Ayrıca, Öztürk (2025), travma ve baskının psikolojik bütünleşmeyi istikrarsızlaştırabileceğini ve koruyucu mekanizmalar olarak parçalanmış hafıza ve kimlik kopukluklarına yol açabileceğini savunur. Yine Öztürk (2023), öz benliği korumak için belirli alter kişiliklerin ortaya çıktığını ve bunun kimlik durumları arasında derin bir amneziye yol açabileceğini daha da ayrıntılı olarak açıklar. Öztürk (2022) başka bir çalışmasında, inkâr ve kitlesel ayrışmanın, travma mağdurlarında tipik olarak basit unutkanlık olarak anlaşılanın ötesinde, derin hafıza boşluklarına nasıl katkıda bulunduğunu vurgulayan "dissoanaliz" teorisini sunar. Bu teorik bakış açıları, Beyza'nın karşılaştığı nesneler tarafından tetiklenen parçalanmış anılarının, sıradan hafıza kayıplarından ziyade DKB'nin derin travmatik etyolojisini yansıttığı yorumunu güçlendirir. Beyza'nın yaşadığı bellek yitimlerinin, travmatik olaylarla ilişkili olduğu ve günlük işlevselliğini etkilediği tespit edilmektedir. Bu durum, DSM-5 tanı kriterleriyle de uyumludur ve filmdeki bellek yitimi sahneleri, literatürdeki bulguları destekler niteliktedir. Örneğin, Beyza'nın çekmecede bulduğu eşyalarla eskiye dair boşluklu anımsamalar yaşaması, sıradan bir unutkanlık ile açıklanamayacak kadar derin bellek yitimlerine işaret etmektedir.

Beyza'nın iş ve sosyal yaşamındaki bozulmalar da filmde belirgin bir şekilde gözlenmektedir. Dissosiyatif süreçlerin, bireyin günlük yaşamında ciddi bozulmalara neden olduğu bilinmektedir (İzci ve diğerleri, 2024). Beyza'nın çeşitli sahnelerde işlevsellikte yaşadığı zorluklar, bu bozulmaların klinik olarak belirgin rahatsızlıklar yarattığını göstermektedir. Bu bulgular, dissosiyatif kimlik bozukluğunun bireyin sosyal ve iş yaşamında ciddi etkiler yarattığını literatürdeki çalışmalarla da uyumlu bir şekilde ortaya koymaktadır. Özellikle Beyza'nın sosyal etkileşimlerinde yaşadığı zorluklar ve iş yaşamında karşılaştığı problemler, bu bozukluğun sosyal ve profesyonel hayata olan olumsuz etkilerini açıkça göstermektedir.

Filmde, Beyza'nın uzun süreli baskı ve beyin yıkama yoluyla kimlik bozukluğu yaşaması, DKB'nin travma temelli bir bozukluk olarak ele alınmasını desteklemektedir. Derin ve Öztürk (2020) çalışmalarında belirtilen, beyin yıkama ve kimlik değişiklikleri arasındaki ilişki, filmdeki olay örgüsüyle örtüşmektedir. Beyza'nın çocukluğunda maruz kaldığı travmatik olaylar ve bu olayların kimlik bozukluğuna yol açması, dissosiyatif reaksiyonların travmatik doğası ile uyumludur. Doruk karakterinin Beyza'ya uyguladığı psikolojik manipülasyon ve beyin yıkama teknikleri, bu ilişkinin sinemada nasıl dramatize edildiğini göstermektedir. Beyza'nın cinayetleri işlediğine inandırılması ve bu süreçte yaşadığı kimlik değişiklikleri, dissosiyatif kimlik bozukluğunun travma sonrası oluşabileceğini ve manipülasyon tekniklerinin bu süreci nasıl etkileyebileceğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, *Shattered Soul* filmini daha iyi bağlamlandırmak için, onu DKB'yi de tasvir eden uluslararası alanda tanınmış filmlerle karşılaştırmak gerekir. Örneğin, Verhulst (2017) *Split*, *Psycho* ve *Fight Club* filmlerini analiz ederek DKB'nin hem doğru hem de yanıltıcı temsillerini vurgulamış ve travma kaynaklı kimlik parçalanmasının sinematik etkisini vurgulamıştır. Benzer şekilde, Nuraeni ve Silaban (2019) *Split*'teki Kevin karakterini inceleyerek çocukluk travmasının nasıl çoklu baskın kişilikler yarattığını ve DKB'nin travma sonrası modeline nasıl uyum sağladığını ortaya koymuştur. Ayrıca, Merry (2017) *Fight Club* ve *United States of Tara* filmlerini inceleyerek DID'nin toplumsal normlara ve travma temelli anlatılara meydan okumak için metaforik olarak nasıl kullanıldığını vurgulamıştır. Bu filmlerle karşılaştırıldığında, *Shattered Soul* yalnızca iç çatışmayı yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda DKB semptomlarını Türk toplumuna özgü kültürel ve ahlaki gerilimlerle ilişkilendirerek farklı bir tasvir oluşturmasıyla öne çıkmış söylelenebilir.

Çalışma sonucunda, "Beyza'nın Kadınları" filminin DSM-5 Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu (DKB) tanı kriterlerine uygun bir şekilde DKB'yi temsil ettiği görülmektedir. Beyza'nın farklı kişilikleri arasındaki geçişler, bellek yitimleri ve travmatik anımsamaları, DSM-5 tanı kriterleriyle örtüşmektedir. Özellikle Beyza'da yapısal olarak farklılaşmış kimliklerin varlığı, Öztürk'ün (2025) tanımladığı disosiyatif yeniden yapılanma sürecini yansıtmaktadır. Öztürk (2025), bu kimliklerin çatışmalı içselleştirilmiş travma ve hayatta kalma anlatıları etrafında oluştuğunu açıklamaktadır. DKB'nin tanı kriterleri ve semptomlarını detaylı bir şekilde ele alarak, sinemadaki temsili bu kriterlerle ne kadar uyumlu olduğu değerlendirilmektedir. Bu, psikiyatristler ve klinik psikologlar için bilimsel doğruluğu artırma yönünde önemli bir referans sunmaktadır (Brand vd., 2014; Dell ve O'Neil, 2009). Ancak,

klirik ayırıcı tanı ışığında, ana karakterin semptomlarının DKB yerine alternatif psikiyatrik bozukluklara işaret edip etmediğini değerlendirmek de önemlidir. Örneğin, kimlik bozukluğu, dürtüsellik ve duygusal dengesizlikle karakterize Sınırdaki Kişilik Bozukluğu, Beyza'nın dissosiyatif deneyimlerini ve duygusal düzensizliğini de açıklayabilir. Ayrıca, özellikle dissosiyatif semptomlar travmayla ilişkili çerçeveler veya olası ikincil kazanımlar aracılığıyla yorumlandığında, Karmaşık TSSB veya Hasta Taklidi gibi durumlar göz ardı edilmemelidir. Çalışma aynı zamanda toplumda DKB hakkındaki farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Bu, DKB'li bireylerin toplumda daha fazla kabul görmesine ve desteklenmesine yardımcı olmaktadır (Brand vd., 2014). Ayrıca, DKB'nin tedavi yöntemlerinin sinemada nasıl temsil edildiğine dair değerlendirmeler de çalışmanın bilimsel katkıları arasında yer almaktadır. Bu hem klinik uygulamalar hem de sinema yapımcıları için yol gösterici olmaktadır (Draijer ve Bloon, 1993). Son olarak, bu çalışma, disiplinler arası araştırmaların önemini vurgulamaktadır. Psikoloji ve sinema arasındaki etkileşim, her iki alanda da daha derinlemesine anlayışlar geliştirilmesine olanak tanır. Bu durum, akademik literatüre değerli katkılar sunmakta ve halkın ruh sağlığı konusundaki farkındalığını artırmaktadır (Şar, 2011; Van Der Hart vd., 2010). Beyza'nın yaşadığı kimlik ayrışmaları, farklı kişiliklerin belirgin davranış örüntüleri ve bellek yitimleri, literatürdeki bulgularla uyumlu olarak tespit edilmiştir (Brand ve diğerleri, 2014; Steele ve diğerleri, 2005). Ancak, filmde tanımlanmamış bozukluklara dair bir içerik yer almadığı için bu alanda bir değerlendirme yapılamamıştır.

Sonuç olarak, "Paramparça Ruh" filmi, Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu'nun (DKB) sinemada hem klinik hem de teorik açıdan nasıl temsil edildiğine dair etkileyici bir örnek sunmaktadır. Çalışmanın bulguları yalnızca DKB hakkında toplumsal farkındalığın artmasına katkıda bulunmakla kalmamakta, aynı zamanda dissosiyatif analiz, dissosiyatif narsizm ve defektör alter kişilik kavramı gibi çağdaş teorik çerçevelerle de örtüşmektedir. Bu teoriler, filmde açıkça dramatize edilen travma ve manipölasyon altında kimliğin parçalanmasını vurgulamaktadır. Psikolojik baskı ve beyin yıkamanın alter kişiliklerin ortaya çıkmasına nasıl yol açabileceğini ortaya koyarak film, modern psikopatoloji içindeki dissosiyatif bozukluğun karmaşık dinamiklerini yansıtmaktadır. Bu nedenle, bu çalışma hem kamuoyunun DKB hakkındaki anlayışını hem de teorik içgörüyü geliştirmektedir ve gelecekteki araştırmaların sinematik temsil ile güncel dissosiyatif teoriler arasındaki bu tür kesişimleri daha fazla araştıracağı umulmaktadır.

Bu araştırma, DKB'nin sinemada nasıl işlendiğine dair önemli bilgiler sunmakta ve bozukluğun karmaşıklığını anlamak için değerli bir kaynak oluşturmaktadır. Ancak, daha geniş kapsamlı çalışmalar yapılarak, farklı filmlerde DKB'nin temsilinin analiz edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bu tür çalışmaların klinik uygulamalara ve toplumsal farkındalığa katkı sağlaması için, sinema ve psikiyatri alanında iş birliklerinin artırılması önerilmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalar için şu öneriler sunulmaktadır:

1. *Farklı Medya ve Filmlerle Karşılaştırma:* DKB'nin sinemadaki temsillerinin farklı medya ve filmlerle karşılaştırılması, bu bozukluğun toplumdaki algısının daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.
2. *Eğitim ve Farkındalık Programları:* Sinema ve televizyon dizileri gibi popüler medya araçlarının, DKB ve diğer ruh sağlığı bozuklukları hakkında farkındalık yaratma potansiyeli göz önünde bulundurularak, eğitim ve farkındalık programlarının geliştirilmesi önemlidir.
3. *Klinik ve Disiplinlerarası Çalışmalar:* Klinik psikologlar, psikiyatristler ve medya uzmanları arasında iş birliği yapılarak, DKB'nin doğru temsilleri ve bu temsillerin toplumsal etkileri üzerine disiplinlerarası çalışmalar teşvik edilmelidir.
4. *Daha Fazla Ampirik Araştırma:* DKB'nin tedavi yöntemlerinin ve bu bozukluğun farklı kültürlerdeki temsillerinin daha fazla ampirik araştırmalarla incelenmesi gerekmektedir.

References

- Altıoklar, M. (Director)] (2006). *Shattered Soul* [Movie]. Türkiye: Cinegraf
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5. baskı). American Psychiatric Association.
- Bachrach, N., & Huntjens, R. J. C. (2025). Recent evidence-based developments in the treatment of DID. *Frontiers in Psychiatry*, 16, 1-13. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2025.1650164>
- Bakeman, R. ve Gottman, J. M. (1997). *Observing interaction: An introduction to sequential analysis* (2. Edt.). Cambridge University Press.
- Brand, B. L., Loewenstein, R. J. ve Spiegel, D. (2014). Dispelling myths about dissociative identity disorder treatment: An empirically based approach. *Psychiatry Interpersonal & Biological Processes*, 75(3), 272-286. <https://doi.org/10.1521/psyc.2014.77.2.169>
- Danylcuk, L. S., & Connors, K. J. (2016). *Treating complex trauma and dissociation*. Routledge.
- Dell, P. F., & O'Neil, J. A. (2009). *Dissociation and the dissociative disorders: DSM-V and beyond*. Routledge.
- Derin, G., & Öztürk, E. (2020). War and terrorism: A theoretical approach based on psychotraumatology. *Aydın Human and Society Journal*, 6(1), 11-36.
- Draijer, N., & Bloon, S. (1993). Trauma, dissociation and dissociative disorders in multiple personality in the Netherlands: A study on reliability and validity of the diagnosis. *Multiple personalities in the Netherlands* (S. Boon, & N. Draijer, Ed.), (ss. 177-194). Swets & Zeitlinger.
- Goyal, D., Upadhyaya, P., Weaver, M. J., & Rutkofsky, I. H. (2024). *Dissociative identity disorder and the role of trauma*. Springer.
- Hancıgaz, E. (2016). Türkiye'nin toplumsal ve kültürel yapısındaki delilik olgusunun Türk sinemasına yansıması. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 1-20.
- He, D., Amin, A. S., & Shaari, A. A. H. (2025). Disability representation in contemporary Chinese cinema: A qualitative narrative study of six impactful realist films made between 2015 and 2024. *Forum for Linguistic Studies*, 7(10), 725-745. <https://doi.org/10.30564/fls.v7i10.11098>
- İzci, F., Beşikçi Keleş, D., Yılmaz, E., Aslan, M., & Kamiloğlu, O. (2024). The effect of childhood trauma on sleep quality and functionality in patients with bipolar disorder-I. *Journal of Experimental and Clinical Medicine*, 41(1), 73-79.
- Karasar, N. (2016). *Scientific research method: Concepts, principles, techniques (31st edition)*. Nobel Publishing.
- Merry, H.K. (2017). *Fictional representations of dissociative identity disorder in contemporary American fiction* [Doctoral thesis]. Keele University.
- Nuraeni, C., & Silaban, T. (2019). Dissociative Identity Disorder on Kevin Wendell Crumb Characters in Split Movie. *Progressive Journal*, 13(2), 1-8.
- Özen, Y. ve Taşdemir, O. (2022). A Look at the Concept of Abnormality Through Mental Health. *Current Approaches in Psychiatry*, 14(2), 174-184
- Öztürk, E. (2018b). Psychohistory, psychological trauma, and dissociation, O. Celbiş, (Ed.). In *Turaz Academia* (1st ed.) (92-106). Akademisyen Publishing.
- Öztürk, E. (2021). Trauma-based alliance model therapy. *Medicine Science*, 10(2), 631-650. <https://doi.org/10.5455/medscience.2021.03.100>
- Oztürk, E. (2022). Dissoanalysis as a modern psychotraumatology theory: denial trauma and mass dissociation versus dissociative revolution and psychocommunal therapy. *Medicine Science*, 11(3), 1359-1385. <https://doi.org/10.5455/medscience.2022.08.176>

- Öztürk, E. (2023). Shared dissociative identity disorder and defector alter personality. *Medicine Science*, 12(3), 495–521. <https://doi.org/10.5455/medscience.2023.04.053>
- Öztürk, E. (2025). When trauma, oppression, and media shatter psychological integration: A dissoanalytic restructuring. *Medicine Science*, 14(1), 266–93. <https://doi.org/10.5455/medscience.2025.01.034>
- Öztürk, E., & Sar, V. (2016). Formation and Functions of Alter Personalities in Dissociative Identity Disorder. *Journal of Psychology & Clinical Psychiatry*, 6(6), 1-7. <https://doi.org/10.15406/jpcpy.2016.06.00385>
- Paczesna, A. (2025). Embracing complexity to challenge stigma: a qualitative analysis of representations of abortion in a Polish storytelling initiative. *Sexual and Reproductive Health Matters*, 33(1), 2535835. <https://doi.org/10.1080/26410397.2025.2535835>
- Putnam, F. W. (1989). *Diagnosis and treatment of multiple personality disorder*. Guilford Press.
- Ross, C. A., & Halpern, N. (Ed.) (2009). *Trauma model therapy: A treatment approach for trauma dissociation and complex comorbidity*. Greenleaf Book Group.
- Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö. ve Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Journal of Education*, 4(1), 227-256. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>
- Serarslan, M., Koca, S., & Özgür, Ö. (2011). Sin, Punishment And Woman In Turkish Horror Films. *International Journal of Arts & Sciences*, 4(14), 175-185.
- Shah, D. (2025). Translating stereotypes: The semiotics of disability representation in cinema. *SMART MOVES Journal IJELLH*, 13(9). <https://doi.org/10.24113/smji.v13i9.11606>
- Söderberg, A., Lindgren, B. M., Ejneborn Looi, G. M., Bäckström, J., & Gabrielsson, S. (2025). Psychiatric inpatient care for persons with dissociative identity disorder: A scoping review. *Issues in Mental Health Nursing*, 46(11), 1-11. <https://doi.org/10.1080/01612840.2025.2553164>
- Steele, K., van der Hart, O. ve Nijenhuis, E. (2005). Phase-oriented treatment of structural dissociation in complex traumatization: Overcoming trauma-related phobias. *Journal of Trauma & Dissociation*, 6(3), 11-53. http://dx.doi.org/10.1300/J229v06n03_02
- Şar, V. (2011). Epidemiology of dissociative disorders: An overview. *Epidemiology Research International*, 2011(1), 1-8. <https://doi.org/10.1155/2011/404538>
- Şar, V. ve Öztürk, E. (2007). Functional dissociation of the self: A sociocognitive approach to trauma and dissociation. *Journal of Trauma & Dissociation*, 8(4), 69–89. https://doi.org/10.1300/J229v08n04_05
- Tyrer, P. (2014). Time to choose – DSM-5, ICD-11 or both? *Archives of Psychiatry and Psychotherapy*, 16(1), 5–10. <https://doi.org/10.12740/APP/28380>
- Van der Hart, O., Nijenhuis, E. R. S., & Steele, K. (2006). *The haunted self: Structural dissociation and the treatment of chronic traumatization*. Norton & Company.
- Van der Hart, O., Nijenhuis, E. R. S., & Steele, K. (2006). Dissociation of the personality in complex trauma-related disorders and EMDR: Theoretical considerations. *Journal of EMDR Practice and Research*, 4(2), 76-92. <https://doi.org/10.1891/1933-3196.4.2.76>
- Verhulst, M. (2017). *"Psycho," "Fight Club," and "Split:" Dissociative Identity Disorder in Film*. [Master thesis]. University of Wyoming.
- World Health Organization. (2019). *International Classification of Diseases 11th Revision (ICD-11)*. <https://icd.who.int/>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Qualitative Research Methods in the Social Sciences (11th edition)*. Seçkin Publishing.
- Young, M., Almaskati, M., Vrabtchev, S., & Kuruvilla, T. (2024). Dissociative identity disorder: A review of the diagnosis that divides. *Progress in Neurology and Psychiatry*, 28(2), 21–28. <https://doi.org/10.1002/pnp.834>